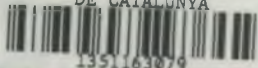


# PERXADA

AJUNTAMENT D'ARBÚCIES • HIVERN '96-97 • 2a ÈPOCA • NÚM. 7

Fundació "la Caixa"  
Biblioteca d'Arbúcies

SISTEMA DE LECTURA PÚBLICA  
DE CATALUNYA



1351163079





# Sumari

PERXADA - 2a Època - Núm. 7

EDITORIAL

3

ACTIVITATS  
MUNICIPALS

4

TEMA

Arbúcies estrena nou  
CAP

DES DE RÀDIO  
ARBÚCIÉS

Des de l'emissora  
municipal

ENSENYAMENT

Les associacions de  
pares arbucienques

SOLIDARITAT

Nicaragua. Les  
brigades del 10è  
aniversari de  
l'agermanament

19



22



DOSSIER

Tradicció i Cultura: un  
cicle en constant  
renovació

26

SOCIETAT

Reciclar-se o morir

29

JOVENTUT

El jovent de l'Institut

32

CULTURA - MÚSICA

34

ENTITATS I PERSONES

Associació de Jubilats i  
Pensionistes d'Arbúcies

37

EL NOSTRE AHIR

La vida a Arbúcies a  
primers de segle. (Una  
visió femenina)

41

HIVERN

Herbes remeieres del  
Montseny (i II)

43

EL VELL I EL BAR

EDITA:  
**Ajuntament  
d'Arbúcies**  
C/ Major, 2  
17401 Arbúcies

CONSELL DE  
REDACCIÓ:  
Coordinació i  
Activitats  
Municipals:

**J. Tura**  
Des de Ràdio  
Arbúcies:

**J. Soler**  
Cultura Música:  
**J. Guillamon**  
Ensenyament:

**J. Pujadas**  
Tema:  
**P. Garriga**  
**N. Casanova**  
**A. Casado**  
**J. Goñi**

Dossier:  
**C. Zamorano i**  
**Gemma Carbonell**  
Solidaritat

**Xavier Planas**  
Entitats i Persones:  
**C. Torelló i**  
**N. Tort**

Cultura:  
**Daniel Martí**  
Societat i Joventut:  
**T. Moré**

El nostre Ahir:  
**J. M. Rueda**  
Narració:  
**C. Blay**

FOTOGRAFIA:  
**Secció fotogràfica**  
**Centre d'Arbúcies**

COL·LABORADORS:  
*APA Col·legi Dr. Carulla, APA Col·legi Vedruna, C. Coll, J. Carbó, C. Iserre, Quim Arimany, Serveis Informatius de R. A., Junta de representants de R. A., Francesc Mas, Dr. Burcet, Joan Illa, J. Camps, R. Camps, J. Costa, R. Frigola, J. Guiolà, Ll. Cuminal, J. Clos, J. Moré.*

DISSENY I  
REALITZACIÓ:  
**Palahi, A.G.**  
(Girona)

DIP. LEG.:  
**Gi. 1.883 - 94**

**Revista Municipal PERXADA**

Periodicitat Quatrimestral

Preu: 400 PTA

# Editorial

## UTOPIA

Des de fa temps em ronda pel cap un d'aquells conceptes antics, que societats d'altres èpoques havien generat com a resposta crítica a les situacions reals que en el seu moment vivien. Aquest concepte és Utopia.

La Utopia, és una paraula que neix amb Tomàs Moro el segle XVI, encara que conceptualment, segur, els seus orígens són molt anteriors, tant, que potser caldria remuntar-nos al naixement de les primeres societats estructurades. Unes societats estructurades, sota formes de govern, amb la suficient capacitat uniformitzadora, com per generar els primers judicis crítics i presentar els primers models idealment alternatius.

I diem idealment alternatius, perquè la utopia en sí mateixa no és cap alternativa, possiblement mai ha estat res més que un desig davant la impotència de millorar el que es té, i davant la manca de capacitat i d'instruments d'anàlisi com per presentar models "realitzables".

El que és trist però, és que la utopia, encara avui, en un món orgullós dels seus avenços tècnics, sigui vigent davant situacions tan absurdes, com les que dia rera dia veiem en els mitjans de comunicació... Ruanda i el Zaire malauradament no en són sinó una mostra més.

I diem absurdes perquè la utopia, en aquest cas, no és més que el testimoni escandalós d'una manca de voluntat. El que per molta gent és una utopia, el desig d'acabar amb la misèria, manté el contingut idealista de la paraula, fins i tot benintencionat, però formalment, això que concebem com a utopia, trenca amb el concepte originari del terme, pel fet

que tenim al nostre abast les solucions perquè deixi de ser... un desig.

No és cap utopia acabar amb la misèria. És una utopia, possiblement la gran utopia del nostre "primer món", continuar "desenvolupant-nos" sota la perspectiva de l'exploració nord-sud, sota la perspectiva de l'exploració d'uns homes per uns altres homes i creure en l'existència de recursos il·limitats, sense que això generi tensions tan vergonyoses, com la mort de milions d'innocents.

Possiblement fins que no siguem capaços de reconèixer la nostra responsabilitat, continuarem vivint en la gran utopia del poder, que irreversiblement ens està portant cap a la més absoluta misèria moral... Mentrestant podem continuar esgarrifant-nos davant les imatges de la televisió i compadint-nos d'aquells pobres negres de l'Àfrica, que de tan incults i salvatges que són es maten entre ells.

### FE D'ERRADES

En el darrer número de PERXADA, en l'article titulat **els Mossos d'Esquadra, un nou cos policial arriba a la Comarca de la Selva**: l'article d'opinió signat pels nostres redactors Jordi Goñi i Alfons Casado, es pot confondre amb l'article d'informació signat pel Sr. Francesc Orench i Bernat que comença amb el títol **Coordinació entre Polícies Locals i Mossos d'Esquadra**. Aquest error pot donar lloc a interpretacions errò-

nies, ja que sembla que els dos articles es confonguin en un de sol signat pel Sr. Orench. Davant d'aquest fet demanem disculpes al Sr. Orench, que tan amablement va col·laborar amb la nostra publicació.

En el mateix article cal rectificar el segon cognom del Sr. Orench, que és Bernat, no Pibernat com va sortir en la publicació.

### BÚSTIA

**Si us manca algun del números endarrerits de PERXADA els podeu comprar a "La Gabella"**

**c/ Major, 6 - 17401 Arbúcies - 972/86 09 08**





# Activitats Municipals

Des de finals d'estiu l'activitat municipal s'ha centrat en diferents aspectes. Per un costat les obres d'infraestructures: obres d'urbanització del carrers Turó del Pi, de la Selva, Domènec i Refart i Turó del Campament; i per l'altre l'activitat relacionada amb la vida cultural i associativa amb diverses exposicions, concerts, conferències i cursets.

## OBRES D'URBANITZACIÓ AL CARRER DOMÈNEC I REFART

Foto: AHMA



Des de Principis del mes de novembre s'han portat a terme obres d'urbanització al carrer Domènec i Refart i encintat de voreres a una part del vial d'enllaç amb el carrer Turó del Campament. Les obres en el carrer Domènec i Refart han consistit en la pavimentació i renovació de l'enllumenat del sector de la pujada a la Font del Ferro. Aquestes obres és previst que finalitzin el mes de desembre de 1996.

## EL MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY, LA GABELLA, ASSOLEIX ENGUANY ALS 18.000 VISITANTS

El Museu Etnològic del Montseny, La Gabella, tancarà l'any 1996, amb un xifra de 18.000 visitants. Aquesta xifra, de totes maneres, correspon únicament a les visites a les seves sales d'Exposició Permanent. El nombre total d'usuaris del conjunt de serveis que integren el Museu superarà els 40.000, el que representa entrar entre el grup dels 30 museus més visitats de tot Catalunya, inclosos els grans Museus de la Ciutat de Barcelona.

## INAUGURACIÓ DEL PARC DE LA FONT DE LES AGUDES

El diumenge, dia 6 d'octubre va tenir lloc la inauguració del Parc de la Font de les Agudes. Aquest Parc de tres hectàrees i mitja, ha estat obra de l'empresa Sol

del Camp, propietària de la Planta embotelladora de la Font de les Agudes. L'acte va ser presidit per l'Alcalde Jaume Soler i els responsables de l'Empresa

Sol del Camp, que ha cedit el dret d'ús d'aquest parc a l'Ajuntament d'Arbúcies, que en serà el responsable del seu manteniment.



Foto: AHMA



# NOTÍCIES BREUS - ACTIVITATS MUNICIPALS

## MOCIÓ PER A LA PAU A LA ZONA DELS GRANS LLACS A L'ÀFRICA

En el Ple Municipal Extraordinari del dia 14 de novembre, i davant l'agreujament del conflicte de Ruanda, Burundi i el Zaire i l'èxode forçat de més d'un milió de persones, va tenir lloc per unanimitat l'aprovació de la moció presentada per CUPA, en la que entre d'altres es demanava una acció internacional coordinada destinada a obrir un corredor d'ajuda humanitària per tal de garantir el sumministrament de productes sanitaris i de primera necessitat, la urgència d'impulsar una conferència de Pau que cerqui una solució justa i duradora al conflicte, l'embarcament d'armes a la zona, l'aportació de 50.000'-PTA per part de l'Ajuntament a la campanya d'ajuda humanitària, i la convocatòria d'accions coordinades a nivell local, entre d'altres un minut de silenci els dilluns dies 18 i 25 de novembre, i un minut de silenci tots els dissabtes a \_ de 8 del vespre.

## DELEGACIÓ D'OBSERVADORS A LES ELECCIONS A NICARAGUA

Una delegació de representants de l'Ajuntament d'Arbúcies, encapçalats per l'Alcalde Jaume Soler i el regidor de joventut Pere Garriga, van participar com a observadors en les eleccions que el dia 20 d'octubre de 1996 es van celebrar a Nicaragua. L'Ajuntament d'Arbúcies, ja des del mes de juliol

s'havia adherit a la Plataforma de Suport al Procés Electoral Nicaragüenc. Els observadors arbuciençs varen formar part d'una delegació catalana integrada per més d'un centenar de persones, representants d'institucions, ONG i col·lectius de solidaritat.

## XIIA FESTA DEL FLABIOL

Els dies 19 i 20 d'octubre, va tenir lloc la XIIa Festa del Flabiol i la Va Fira de Tardor. La Festa d'enguany va comptar, com ja és habitual en els darrers anys, amb un atapeït programa d'actes, entre els que cal destacar una castanyada popular a la Plaça de la Vila, el ball al Casino, la fira de tardor, el cercavila, una mostra de balls populars i el ja tradicional concert de flabiol.

## TROBALLA DE PINTURES ROMANQUES AL CASTELL DE MONTSORIU

Les excavacions arqueològiques d'enguany al Castell de Montsoriu, han permès descobrir les restes d'una capella d'origen preromànic segles X-XI. En el transcurs de l'excavació d'aquesta església han aparegut gran quantitat de fragments de pintures corresponents al segle XII. La troballa d'aquestes pintures va motivar la presència del director del Museu Nacional d'Art de Catalunya, Sr. Eduard Carbonell, i del cap del Servei de Restauració de la Generalitat de Catalunya, Josep Maria Xarrier, que van certificar la importància de la troballa.

## FESTA DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC DEL MONSENY

El dia 13 d'octubre va tenir lloc al Castell de Montsoriu, la festa de presentació de l'Inventari del Patrimoni Etnològic del Montseny, organitzada pel Museu Etnològic del Montseny, Els Amics del Castell de Montsoriu i el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. L'acte central d'aquesta celebració, que entre d'altres va comptar amb una ballada de sardanes, va ser una arrossada popular, a la qual hi van assistir gairebé 250 persones.

## EXPOSICIÓ 100 ANYS DEL CENTRE

A la Sala d'exposicions del Museu Etnològic del Montseny, La Gabella, del dia 28 d'octubre al 10 de novembre, organitzada pel Centre, va tenir lloc una exposició dedicada als 100 anys d'història d'aquesta important entitat arbucienca. Coincidint amb les dates de l'exposició, el dia 10 de novembre va tenir lloc a la Sala de Conferències del Museu l'entrega de premis de fotografia Viu el Parc 1996.



## CURSET DE FOTOGRAFIA

Des del dia 18 d'octubre fins al 13 de desembre, dintre la programació de l'Escola d'Adults, va tenir lloc un curset de fotografia. Aquest curset, a càrrec de membres de la Secció fotogràfica del Centre, va tenir lloc a la Sala de Conferències de La Gabella i hi van participar 37 alumnes de diferents edats.





# ARBÚCIES ESTRENA NOU

El Centre d'Assistència Primària CAP, és sens dubte un dels serveis més valorats pel conjunt dels arbuciençs. La situació actual sobretot pel que respecta a la seva ubicació comportava una sèrie de mancances que limitaven la qualitat del mateix servei en aspectes importants com eren: l'espai, els accessos, la comoditat,... Amb la construcció del nou edifici es pretén que els arbuciençs puguem disposar d'un nou espai adient a les necessitats actuals.

La reivindicació per part dels arbuciençs d'un nou edifici per ubicar-hi el CAP no és nova, com tampoc ha estat curt el camí recorregut fins a tenir l'estat d'aquest important equipament. Des de fa anys l'Ajuntament, amb la col·laboració dels professionals de l'Àrea Bàsica de Salut va reivindicar la construcció d'un nou edifici destinat a CAP, ja que els consultoris de l'Hospital no tenien ni les dimensions ni les

condicions requerides per la pròpia Conselleria de Sanitat i Seguretat Social. El mes de juny de l'any 1993 l'Ajuntament va procedir a la modificació puntual del Pla General, referent al solar del carrer de l'Havana per tal d'adaptar-lo a la qualificació urbanística del sistema sanitari. La seva aprovació provisional va tenir lloc en el Ple del dia 31 d'agost, mentre que l'aprovació definitiva per part de la Comissió d'Urbanisme de Girona va tenir lloc el dia 7 d'octubre de 1993.

La cessió del solar al Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, es va fer en el Ple del dia 31 de gener de 1994, després que el mateix Departament va considerar idònia la ubicació del CAP en el solar de propietat municipal del carrer de l'Havana, que fins aleshores havia ocupat el Parc infantil Walt Disney. En el mateix Ple

Municipal l'Ajuntament va demanar a la Generalitat que prenguéss les mesures necessàries per tal d'iniciar la construcció del nou CAP durant l'any 1994.

A partir d'aquesta cessió la Generalitat es va encarregar del projecte i del seu finançament.

## EL NOU EDIFICI

El nou edifici destinat a Centre d'Assistència Primària, projectat pels arquitectes Benet Cervera i Assumpció Alonso, ocupa una parcel·la de 672 m<sup>2</sup>, amb una superfície total construïda de 923m<sup>2</sup>. Es tracta d'un edifici de dues plantes, la primera de les quals, o planta baixa, es divideix en diversos espais destinats a diferents usos:

-L'Àrea d'entrada formada pel porxo, el vestíbul i la recepció, així com pels serveis corresponents a administració i coordinació.

-El nivell més baix de l'edifici, l'accés al qual es fa mitjançant una rampa i un ascensor, està pensat per acollir 4 àrees que no es consideren d'afluència massiva: l'àrea d'educació sanitària (51m<sup>2</sup>), l'àrea del personal sanitari (66 m<sup>2</sup>), l'àrea d'atenció continuada (99 m<sup>2</sup>), així com l'àrea d'instal·lacions -Calefacció Aire Condicionat- (40m<sup>2</sup>).

El nivell superior de l'edifici, situat uns dos metres per sobre del nivell d'accés, està destinat a zones de consulta i sala d'espera. Consta de dues consultes de medicina general i dues consultes d'infermeria, una àrea de pediatria amb una sala mèdica i una d'infermeria, una àrea polivalent amb dues sales de consulta, l'àrea d'odontologia amb una sala de consulta i una de tractament. El sector destinat a consultes disposa d'una superfície útil total de 155 m<sup>2</sup>.



Foto: J. Camps

## DADES TÈCNIQUES:

- Centre: CAP
- Emplaçament: Plaça de Can Reus
- Arquitectes: Benet Cervera i Assumpció Alonso de Medina
- Superfície edificada: 555 m<sup>2</sup>
- Superfície construïda: 932 m<sup>2</sup>
- Total de pressupost de contractació: 121.337.160'PTA



## BREU CRONOLOGIA DE L'ASSISTÈNCIA MÈDICA A ARBÚCIES

A l'Edat Mitjana va existir una **Comissió Parroquial de Sanitat** que es dissoldria amb la pesta de 1348 i no es reorganitzaria fins el 1371 a instàncies del bisbe.

A principis del segle XV existí un petit alberg anomenat **Hospital** que acollia als pobres que demanàven caritat.

El 1738 es constituïria a Arbúcies la **Confraria de la Caritat**, segons el model de St. Vicenç de Paül, organitzada pel rector Bonabosch i composta per 72 dones i un procurador. Aquesta organització persistiria fins el 1900.

L'agost de 1786, el prevere Josep Torrent i Saleta cedeix una casa i un hort i un capital de 400 lliures per construir un Hospital i mantenir-lo. La institució, l'**Hospital de Nostra Senyora dels Dolors**, havia de donar alberg als malalts pobres de la localitat. Les religioses de Sant Vicenç de Paül es feren càrrec de l'establiment fins el 1844.

L'any 1809 l'Hospital i la capella annexa varen ser expoliats per les tropes franceses.

El 1844 una junta formada per Josep Deulonder, Josep Lambert i Aleix Milans, davant la manca del personal adequat per tenir cura dels malalts, es dirigiren a Santa Joaquina de Vedruna, a Vic, que feia poc (1826) havia fundat l'Orde de les Carmelites de la Caritat. El 7 de juliol de 1845 les **Germanes Carmelites** del Col·legi de l'Escorial de Vic, es van fer càrrec de l'Hospital. Santa Joaquina de Vedruna vindria a fundar la nova comunitat amb una doble finalitat: la de cuidar malalts, i ensenyar i educar a les nenes de la vila.

L'any 1860 en una relació tramesa al Govern Civil, sobre l'estat de l'Hospital, es diu: "*Que el edificio està en buen estado de conservacion y consta de: bajos, un piso y azotea y al lado tiene una Iglesia para los servicios religiosos del Hospital. -En los bajos, cuatro estancias, destinadas a la administración, roperia, depositos y sala mortuoria. En el piso: dos salas para enfermos, dormitorio para las hermanas y una sala para la enseñanza*".

L'any 1881, es creà la **Sociedad de Socorros Mutuos** de

**Arbúcies**, titulada l'**Auxiliar de los Enfermos**. Els seus estatuts, força reaccionaris al principi, canviarien amb el temps i la Mútua es relacionaria amb l'Hospital.

El 1917, i a sol·licitud d'alguns propietaris locals van arribar les **monges Darderes**, per vetllar malalts a domicili. Se'ls havia ofert casa de franc, i 1000'PTA a l'any. Les subscripcions, però anaren minvant amb el temps, i hagueren de tancar la casa el 1931.

Abans de la Guerra Civil, va existir a Arbúcies una petita clínica, del Dr. Figuerola, que no perduraria molt de temps.

Durant la Guerra Civil 1936-39 l'Hospital va servir per acollir refugiats. En acabar la guerra l'Hospital i la Capella havien quedat força malmesos i a través d'aportacions populars es varen reparar.

El 1941 arriben a Arbúcies les **Germanes Hospitalàries de la Santa Creu**, i obren una casa d'exercicis i repòs, comproment-se més tard a assistir a domicili els veïns d'Arbúcies malalts. Per

subscripció popular es va aixecar un nou edifici, al costat de la casa de les monges de la Sta. Creu, amb la finalitat de complir les funcions d'hospital. Les monges s'encarregarien del nou hospital amb l'ajut de les poques rendes que li quedaven. Al cap d'un temps, l'hospital passaria a ser totalment propietat de les monges.

L'any 1953 s'inigura en aquest edifici l'**Hospital de la Mútua Montseny Benèfic**.

L'Hospital funciona avui com a centre geriàtric no-assistit, amb un conveni amb la Conselleria de Benestar Social. També especialistes mèdics segueixen visitant als mutualistes en aquestes instal·lacions. La Mútua no cobreix hospitalitzacions ni cirurgia. Dins l'hospital d'Arbúcies encara funciona el **Centre d'Assistència Primària (CAP)**, el qual està previst que a finals d'any estreni nou emplaçament.

Informació extreta de Josep Boix (1963): *Notas históricas referentes al Santo Hospital de Pobres de la Villa de Arbucias* i Arbúcies: La Solidaritat Catòlica.

Amb la posada en funcionament del nou CAP, que es preveu tingui lloc durant el primer trimestre de l'any 1997, donat que hi ha un petit retard en l'adjudicació de la compra del mobiliari, finalitzarà una etapa que es va iniciar l'any 1988, quan l'Ajuntament va signar un contracte de lloguer amb les Germanes Hospitalàries per els locals de l'Hospital i posteriorment el 16 de

desembre de 1992, es va signar un concert entre l'Ajuntament d'Arbúcies i l'Institut Català de la Salut per tal de començar a funcionar com Centre d'Atenció Primària. En la línia de dotar a la població d'Arbúcies dels serveis adients, cal valorar molt positivament aquest nou equipament que millorarà sens dubte la qualitat de vida tant dels usuaris com dels treballadors sanitaris.

El nostre poble gaudirà d'unes instal·lacions de qualitat amb una ubicació adient dins del nucli urbà. Situació que va ser valorada pel Departament de Sanitat i Seguretat Social, un cop desestimades, la possibilitat d'ampliació dels actuals locals i les altres opcions de terreny públic de què disposava l'Ajuntament.



**JOAQUIM PINTU**  
Primer tinent d'Alcalde i Regidor  
de Sanitat



# ENTREVISTA AMB LA DOCTORA CARME DE CASTRO I VILA, COORDINADORA DE L'ÀREA BÀSICA DE SALUT D'ARBÚCIES-SANT HILARI SACALM

Davant l'imminent acabament de les obres de construcció del que ha de ser el nou Centre d'Assistència Primària CAP d'Arbúcies, hem volgut mantenir una entrevista amb la doctora de Castro per tractar de diferents temes relacionats amb aquest nou equipament arbucienç.

**-Què representarà aquest nou CAP per Arbúcies?**  
Amb respecte a l'edifici que hem tingut fins ara, es millorarà qualitativament tant pel que fa a la infraestructura com amb la comoditat que es trobarà en el nou edifici, tant per a la gent que hagi de venir com per a nosaltres. D'aquesta manera, disposarem de més despatxos per atendre millor a la gent, així com, entre d'altres coses, tindrem una sala d'espera més confortable.

**-En el nou CAP, s'oferiran més serveis mèdics dels que fins ara es venien donant en el vell?**  
Ara ens trobem una mica limitats per la qüestió de l'espai. Però en el nou edifici disposarem d'una sala d'educació sanitària que podria ser utilitzada per

donar informació i educació sanitària a col·lectius diversos, com poden ser els diabètics, el de les dones embarassades (aquest ara ja es fa, però fora de l'actual CAP), etc.

**-El nou CAP comportarà que hi hagi més personal sanitari?**

El nou CAP simplement és un canvi d'edifici, ja que continuarem essent els mateixos metges (4 de medicina general i 1 de pediatria), així com hi haurà 3 administratius (tal i com és ara). Respecte a l'horari, potser hi hagi algun metge que ara visiti a la tarda i que passi a visitar al matí, però serà un canvi puntual, ja que es mantindran majoritàriament els mateixos horaris de visita actuals, d'atenció al matí i tarda, i a les nits hi continuarà havent un metge de guàrdia, tal i com tenim fins ara. O sigui, hi haurà una atenció permanent les 24 hores del dia. De tot plegat, de com quedin els horaris definitius, se'n donarà una completa informació d'aquí unes setmanes. Podem afegir que l'atenció mèdica continuarà funcionant igual que ara:

visites a domicili, visites programades, visites espontànies i urgències.

**El canvi de lloc comportarà un canvi de funcionament?**

Ja he comentat que a nivell funcional no canviarà res. L'única cosa que la gent ha de trobar diferent és que, per anar a veure el metge, ja no s'haurà d'anar a l'Hospital, sinó que s'haurà d'anar al nou CAP. Això no vol dir que els metges no vagin, puntualment, fins a l'Hospital a visitar els avis que allí hi hagi.

**-Quin àmbit territorial tindrà el nou CAP?**

El mateix que fins ara: es donarà atenció mèdica a tots els habitants d'Arbúcies i Joanet, o sigui, a tot el municipi d'Arbúcies.

**-I un cop s'hagin traslladat al nou edifici, al nou CAP, que passarà amb l'edifici de l'Hospital? Es té algun projecte per continuar-lo aprofitament?**

Des de la Llar de Jubilat, i amb la Conselleria de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, s'havia plantejat la possibilitat de fer un "Centre de Dia" en la planta baixa de l'edifici de l'Hospital, espai que és el que actualment ocupa el CAP. Hores d'ara no sé en quin punt es troba aquest projecte. Sembla ser que va endavant, però no n'estic del tot segura. Crec que seria important i positiu que aquest projecte es dugués a terme.

**-Quina opinió té sobre l'emplaçament del nou CAP?**

Quan vaig arribar aquí, ara fa tres anys, ja estava decidit el lloc on s'havia de situar el nou CAP. Sé que l'Ajuntament havia ofert al Servei Català de la Salut diversos llocs on emplaçar

el nou CAP, i que fou el Servei Català de la Salut qui va triar el lloc on construir-lo en funció de la proximitat a una quantitat important de població. Personalment, penso que un CAP no ha d'estar en un lloc aïllat, sinó al mig d'un poble. En aquest sentit, un dels temes que millorarà amb el trasllat al nou edifici serà el de l'accessibilitat, ja que la pujada que hi ha fins a l'actual CAP en dificulta l'accés, problema que no tindrem amb el nou, ja que l'accés és ben pla.

**-I a nivell general, i com a professional, quina opinió li mereix el nou CAP?**

Com a professional, estic molt cansada de treballar en aquest espai tant petit, on no hi ha lloc per a fer moltes coses. Si hagués hagut de fer jo el nou CAP, hi hauria hagut quelcom que hagués fet diferent, però, vaja, com que no sóc arquitecte, respecte la seva feina. I personalment, com que guanyarem molt d'espai, tinc moltes ganes d'anar-hi.

**-Finalment, què en pensa de l'existència de CAPs privats, com el que hi ha a Vic?**

Que hi hagin CAPs privats és fruit d'una política que està seguint actualment la Generalitat en el sentit d'intentar crear una competència entre els professionals i entre les empreses proveïdores de salut per tal de millorar la qualitat del servei. Però jo tinc els meus dubtes que aquesta fita es pugui aconseguir amb una política d'aquesta mena, perquè, actualment, la llei que permet l'obertura d'aquest tipus de centres no deixa ben regulat que els guanys que s'obtinguin de la seva gestió reverteixin en el propi centre i en l'atenció als seus usuaris.



Foto: J. Camps



# ENTREVISTA A JOAN ANTON DÍAZ, PRESIDENT DE LA MÚTUA COMARCAL DE PREVISIÓ SOCIAL MONTSENY BENÈFIC



TEMA

Uns 3500 arbucienques i arbucienques estan afiliats a la Mútua, una entitat que enguany celebra els seus 54 anys d'existència. El seu president, Joan Anton Díaz, considera que els objectius prioritaris de la Mútua són els de satisfer les necessitats d'atenció sanitària i potenciar els serveis que no ofereix el CAP, com el d'odontologia o el de podologia.

## -Quantes persones estan afiliades a la Mútua?

Un 70 per cent de població arbucienca està coberta per la Mútua. Aquesta xifra en números serien unes 3.000-3500 persones afiliades, més petits col·lectius de les poblacions veïnes, així com també gent de segona residència.

## -La Mútua canviarà amb el CAP?

Canviarà en l'aspecte d'espai. El CAP gaudirà d'uns espais amplis moderns i la Mútua estarem treballant sense les angoixes que tenim ara de massificació.

## -L'emplaçament continuarà essent el mateix?

Sí, continuarem estant al nou Pavelló de la Verge de la Pietat, conegut popularment com l'Hospital

## -Anem als orígens. Com va sorgir la Mútua?

Va sorgir, en aquells moments, d'una necessitat d'atenció sanitària. Vivíem una època de postguerra espanyola i aleshores la Seguretat Social no tenia tanta implantació com té actualment. A partir d'aquí es van començar a fer petites operacions, bàsicament de cirurgia freda. A vegades, fins i tot, se'n van fer algunes en situacions heròiques. Per exemple, en èpoques de restricció energètica s'havia arribat a operar amb bateries d'automòbils per fer llum als quiròfans.

## -A on estava ubicada?

Estava a l'antic pavelló de Sant Josep, on temps enrera hi havia l'associació del Taller Ocupacional

## Montsoriu (TOM).

Posteriorment, i gràcies bàsicament a aportacions populars, es va construir el nou Pavelló de la Verge de la Pietat i l'any 77 es va acabar l'última ampliació i va adoptar l'estructura actual.

## -Dels seus 20 anys en aquesta entitat, quins aspectes destacaria?

Els primers aparells de Raig-X, les primeres ambulàncies, els primers quiròfans, els homenatges a grans professionals com el Dr. Turon o el Dr. Geli..., persones que van contribuir que la Mútua fos realitat.

## -Quins canvis ha experimentat la Mútua darrerament?

S'han reestructurat els serveis, potenciant aquells en els quals el CAP no dona cobertura, com ara els de podologia o els d'odontologia. Des de sempre la filosofia de la mutualitat ha estat el de cobrir els buits de la Sanitat Pública, acostant al pacient els serveis de més utilització. També es va arribar a un acord amb l'Ajuntament, concertat després amb el Servei Català de la Salut, sobre el tema de rehabilitació, del qual nosaltres donem la cobertura mèdica per part del titular del servei. Avui el centre de rehabilitació és municipal, ubicat a la Llar de Jubilat.

## -Ha viscut altres canvis?

Sí, també s'ha passat d'una quota única familiar a una quota per càpita i s'ha adaptat la nova llei d'assegurances i serveis sanitaris, que no potencia a les entitats petites com la

nostra. Com a entitat, no tenim el potencial econòmic per competir amb les grans mútues. Intentarem mantenir un equilibri entre les prestacions i les quotes mòdiques per tal de cobrir les despeses bàsiques i els costos administratius.

## -Com veu el futur de la Mútua?

Problemàtic i incert. Per això volem cobrir aquelles àrees amb serveis tipus ambulatori que la població té a prop. Sempre és més fàcil acostar un metge i visitar deu persones que a l'inversa.

## -Què hi manca a la Mútua?

Manquen directius i personal que hi pugui dedicar unes hores i un

temps. Fora bo que entrés gent nova, ja que podrien aportar noves idees i la il·lusió que es té sempre als inicis. També demanaria a la gent que assistís activament a les assemblees. En una entitat com aquesta amb uns 3.500 afiliats a vegades només som set persones a les reunions. Seria interessant que la població hi participés més, ja que una de les maneres d'anar millorant la Mútua és que des de fora t'indiquin els aspectes a canviar o millorar.

MÚTUA

President:

Joan Anton Díaz

Vicepresident:

Jordi Zamorano

Personal:

14 metges, 2 ATS diplomats, 4 auxiliars en consultori i especialistes a Barcelona

Primer President. (1942): Josep Canals



Foto: J. Camps



HIVERN  
1996  
des de  
l'emissora  
municipal

# Des de Ràdio Arbúcies

## DES DE L'EMISSORA MUNICIPAL

Durant aquesta època de l'any, podem observar com la natura tanca un cicle vital, torna el fred i el paisatge s'enfosqueix tenyint-lo d'un marró-gris cada cop més intens. Per l'emissora el procés és a la inversa, la tardor i el hivern són un temps de renovació, amb una nova programació, amb el relleu en l'equip de col.laboradors responsables de portar la ràdio a bon port i en l'assumpció de nous reptes. De tot això us en farem cinc cèntims tot seguit, primer a la nostra programació, i després a la Ràdio-grafia dedicada a la renovació de la "Junta de Representants dels Col.laboradors". Tancarem amb la fitxa tècnica que ens presenta els informatius de R.A..

### LA NOSTRA PROGRAMACIÓ:

El passat 18 d'octubre a la sala de plens de la casa de la vila, a les 10 del vespre, es va presentar oficialment la programació de tardor-hivern, en un acte obert a tothom presidit per l'alcalde accidental, Joaquim Pintu, i per l'actual director de l'emissora, Joaquim Guillamon. Amb aquesta presentació s'inicia una renovació en l'esquema de funcionament de la programació i dels seus continguts. Amb tot això es persegueix una major presència en tots els àmbits de la vida diària a la nostra vila.

Jornades Ràdio Arbúcies.

Foto: Jordi Soler

### NOVA PROGRAMACIÓ DE RÀDIO ARBÚCIES TARDOR-HIVERN 96-97

En les properes línies es dona a conèixer la nova programació de Ràdio Arbúcies. Molts de vosaltres tindreu en ment que només es parla de la Ràdio per anunciar noves programacions o commemorar aniversaris. Doncs, no volem que sigui així. Si us plau, continueu llegint...

Ràdio Arbúcies 107.6 FM Emissora Municipal. Un nom que molts tenim present però que pocs ens aturem a desxifrar: Un mitjà de comunicació local de caràcter públic.

Els que així ho faci pot enfocar una hipotètica programació de moltes maneres. D'una banda pot interpretar que, pel fet de disposar d'un mitjà de comunicació propi, la pot fer a la seva mida. Per l'altra, pel fet de tenir un caràcter públic, pot creure que l'ha de fer d'acord amb uns tercers.

Doncs, ni una cosa ni l'altra. Si més no, a Arbúcies disposem de la suficient llibertat de moviments com per poder fer la programació que creiem més oportuna i, en aquest cas, els nostres objectius passen per una solució intermitja.

En els darrers anys, les emissores municipals de Catalunya estan assolint la majoria d'edat. Superant uns dubitatius i inexperts primers passos, es pretén assolir una maduresa. Un estat que, sempre trepitjant de peus a terra, les ha de portar a ocupar l'espai que els correspon.

Aquesta maduresa també ens l'exigim a Arbúcies. I ho fem iniciant un projecte





de llarg abast en el que es complementen les dues premisses citades anteriorment. Però tenint presents les nostres limitacions i la nostra realitat concreta.

Volem aconseguir consolidar Ràdio Arbúcies com el mitjà de comunicació predilecte dels arbuciençs. Volem fer nostre un terreny que tenim a mà. I per això, ens marquem diferents objectius prioritaris.

El primer i principal és connectar la nostra producció amb la realitat que ens envolta. Això passa, en primer lloc, per dividir l'any radiofònic en dues programacions (tardor-hivern i primavera-estiu), d'acord amb els costums i el ritme de vida del poble.

De la mateixa manera, volem apropar-nos a tot allò que ens envolta. D'una banda reforçant els espais informatius. Per l'altra, obrint l'emissora a les Entitats, que a partir d'ara disposaran d'un espai propi des d'on transmetre'ns les seves inquietuds.

Amb tot això volem fomentar una oferta en la qual hi destaquem la varietat, però en la que també hi ocupi un paper important la voluntat de servei.

Creiem també que és important dinamitzar el nostre discurs, així com fomentar la participació. Per això sortirem al carrer a buscar la notícia amb nombroses retransmissions en directe. I, fins i tot, us donarem la possibilitat que ens proposeu coses noves a través de la Línia Oberta de telèfon. Aquest nou servei es basa en una bústia de veu, a través de la qual i marcant el 16 26 46, hi podeu dir la vostra. Digueu-nos que us sembla la nostra oferta o suggeriu-nos nous espais, però no resteu indiferents.

La nostra proposta, però, no s'acaba aquí. De tots és sabut que, fins ara, quan s'acabaven els programes de producció pròpia, començava a la ràdio un fil musical que, no ens enganyem, gairebé sempre s'acabava ratllant. Alhora, no sempre es portava a terme una selecció musical prou acurada.

Per suplir aquesta deficiència hem limitat aquest espai a les tardes, mentre que la resta del dia entrem en connexió amb COM Ràdio, una emissora que només podeu sintonitzar per la freqüència modulada a través del 107.6. En la seva graella hi podeu tro-

bar espais tant suggestius com "Els matins de Josep Cuní", o un espai elaborat per les pròpies emissores municipals que s'anomena "Tal Com Som". A través d'ell i d'aquí no gaire, podrem arribar a tot Catalunya per un dia.

Per si amb COM Ràdio no en fèssim prou, reforcem la nostra proposta amb diferents espais elaborats per la productora de programes del Bisbat de Girona. Espais, no necessàriament religiosos, generalment musicals i de reflexió.

Amb tot això completem una producció pròpia de cinquanta-sis hores, que esdevé una emissió de vint-i-quatre hores ininterrompudes gràcies als programes del Bisbat i COM Ràdio. Un esforç considerable que caldria que no deixéssiu passar desapercebut.

Ara, més que mai: Ràdio Arbúcies. No sona, ressona!

CARLES FERRER  
QUIM GUILLAMON  
Caps de programes

## LA RÀDIO-GRAFIA: REPÀS DE L'ANY A UN PAS DE LA DOTZENA.

La Ràdio-Grafia d'avui la dediquem a repassar a grans trets, l'activitat de Ràdio Arbúcies durant el present 1996 que estem acabant. Un repàs que preten donar transparència a la nostra gestió i que està basat en donar-vos a conèixer les principals activitats que hem portat a terme, així com les decisions més importants que hem pres aquest any.

Per començar, dir-vos que ens trobem a prop de la nostra legalització defini-

tiva. Aprofitant aquesta avinentesa tractarem de millorar el nostre senyal de recepció, alhora que ampliem el nostre radi de cobertura, sinó a tot, a bona part del terme municipal. Mentrestant restem a l'espera del trasllat dels nostres estudis a una ubicació definitiva.

En un altre ordre de coses hem de dir-vos que, avançant-nos al que resulta habitual. Hem anticipat les nostres

eleccions. Fins al moment, les eleccions per escollir la nova Junta de Representants de l'Emissora es portaven a terme a la segona quinzena d'octubre. Enguany, hem decidit avançar-les valorant el fet que, després del parèntesi estival, comença una nova temporada. Comencen a funcionar a ple rendiment escoles, entitats... i també ho hauria de fer una nova programació i els seus nous programes. També cal valorar el fet que



# Des de Ràdio Arbúcies

## DES DE L'EMISSORA MUNICIPAL

hem decidit portar a terme tot un seguit de transformacions en la nostra dinàmica habitual, que afecten principalment a la programació, i que demanen un equip consolidat per portar-los a bon terme. Una sèrie de canvis que la Junta sortint no pot ni vol assumir.

Tomem però a les eleccions per encarar-ne els resultats que, amb un 75% de participació, han configurat la següent Junta: Josep Botifoll (Afers Econòmics), Manel Canaleta (Programació i Imatge), Carles Ferrer (Programació), Josep Fontbona (Manteniment), Dolors Tura (Secretaria), Ester Riquelme (Discografia), Salvador Xifra (Publicitat) i un servidor (Programació i Direcció).

També hem de destacar el paper importantíssim que hi ocupen alguns col.laboradors de fora de la Junta, com és el cas de la Sílvia Icart, responsable de les relacions amb les entitats. El seu

paper és fonamental per poder assolir una fita que ens hem marcat: tractar de cobrir el màxim nombre d'inquietuds generades al poble oferint la possibilitat de fer un programa a totes aquelles entitats que hi vulguin dir la seva.

En tot cas, si us heu de dirigir a nosaltres per qualsevol motiu, ja sabeu a qui us heu d'adreçar.

Canviant de tema, passem a parlar del nostre cens de col.laboradors. Un cens que supera la seixantena en actiu i que es troba en procés de revisió, amb la finalitat d'elaborar un organigrama més competent.

Pel que fa als canvis en la programació que us comentàvem abans, els teniu ampliat en la pàgina següent, però abans voldria anticipar-vos que hem decidit dividir-la en dues (tardor-hivern, primavera-estiu).

Un dels aspectes on hem volgut aplicar més esforços, és el de la programació exterior de la Ràdio, de cara a donar-nos a conèixer als nostres oïdors potencials per mitjà de diferents mitjans que no fossin necessàriament el radiofònic. A tal efecte hem creat una nova àrea, la de Promoció i Imatge, responsable de l'edició del butlletí informatiu de l'emissora (La Revista), l'elaboració de samarretes i adhesius, la creació d'una pàgina "Web" a "Internet" (ruta d'accés: <http://www.ctv.es/USERS/jcornet/ra/ra.ht>), promoure festes o fer-se càrrec d'aquest apartat de PERXADA. Ells mateixos organitzaran els actes del dotzé aniversari, d'entre els que us puc avançar que s'està preparant una macrocompetició d'Scalèxtric.

També hem establert un nou servei, la línia oberta de telèfon. Es tracta d'una espècie de contestador automàtic (bústia de veu) mitjançant la qual volem atendre els vostres suggeriments, recollir totes les informacions que ens vulgueu fer arribar i aprofitar-la, alhora, per concursos i altres espais de la nostra programació.

A nivell tècnic destaca la incorporació d'un aparell de minidisc, pensat per la difusió de falques de la Ràdio i de publicitat. Aquest fet conjuntament amb la instal·lació al nostre ordinador d'una tarja de so, fa que pugueu escoltar les nostres ràfegues amb qualitat digital. Alhora hem insonoritzat el locutori principal amb escuma, la qual cosa l'insonoritza i fa ressaltar les nostres veus. També s'ha adquirit un telèfon mòbil i amb ell s'ha construït una petita unitat (també) mòbil. Això representa que no tindrem excusa a l'hora de sortir a fer ràdio al carrer.

Nova Junta.

Foto: Quim Arimany





Pel que fa a la discografia, s'han establert contactes amb les principals companyies discogràfiques de Barcelona (gairebé totes multinacionals), amb els quals obtenim els compactes de més autèntica novetat sense que ens costi ni un ral.

Amb tot això i amb la recent creació d'un pla d'exploració publicitària, s'oferiran noves vies més atractives pels possibles anunciants. Pretenem aconseguir que aquesta publicitat no esdevingui una simple i ben intencio-

nada col.laboració, passant a ser un atractiu interessant per tot aquell qui es vulgui anunciar. A tal efecte, i al marge dels paquets de falques habituals, hem previst establir possibilitats de patrocini de programes, concursos i programacions especials, o l'elaboració de publireportatges. Tots ells amb notables descomptes pels nostres col.laboradors més fidels.

I ja per acabar, recordar que per quart any consecutiu hem celebrat les Jornades de Ràdio. Aquest any hem

anat a Sant Hilari on, amb el nostre treball en grup i amb l'ajuda de professionals d'altres mitjans com Ràdio Marina o Ràdio Associació de Catalunya (RAC 105), hem perfilat la present temporada. Una temporada de la qual esperem que tot aquest munt de treball soterrat doni els seus fruits en una programació del vostre gust. Si més no, no defallim.

JUNTA DE REPRESENTANTS DE RÀDIO  
ARBÚCIES 95-96

## La Fitxa tècnica

# SERVEIS INFORMATIUS DE RÀDIO ARBÚCIES

### Programa:

SERVEIS INFORMATIUS DE RÀDIO ARBÚCIES

### Horari i durada:

Avenços informatius de 5 minuts aproximadament a les 10, 11 i 12 del matí. Informatius a les 13 hores i a les 20 hores de la tarda amb una durada de 60 minuts. Només els dissabtes.

### Equip:

Desiré Villar, Marta Vera, Roser Puigdevall, Anna Felipe, Josep Botifoll, Anna Botifoll.

### Format del programa:

Clàssica estructura d'informatius amb uns titulars a mena d'introducció, dividits en diverses seccions dedicades a: Les notícies locals, l'agenda d'activitats, l'enquesta, un breu reportatge, els esportius, la previsió del temps i les loteries que clouen l'informatiu. Els avenços informatius presenten breument les notícies més destacables que s'ampliaran posteriorment en les edicions llargues dels informatius.

### El comentari:

Els serveis informatius comporten un feixuga tasca, de recollida de tota la informació possible, selecció, redacció i presentació en forma oral de les notícies sense avorrir ni ser massa pesats. Feixuga per totes les hores de treball en equip que calen per obtenir informació d'interès al poble, i que arribi aleshores d'una manera breu i clara als oïdors. L'emissora ofereix els seus espais només els dissabtes d'una manera modesta, però amb esperit de millora i d'augmentar els espais informatius, amb la màxima objectivitat possible i amb el desig de ser un servei públic. Els informatius també són una finestra oberta de bat a bat a tots aquells i aquelles que vulguin donar a conèixer alguna activitat o fet realment destacable pel seu interès cultural, social, polític, econòmic o religiós.

L'equip que pertany als informatius resta a la vostra disposició i també us demana la vostra col.laboració a tots els nivells, per fer de l'emissora un instrument al vostre abast.

JORDI SOLER

Foto: J. Camps





# Les associacions de pares arbuçienques

L'educació dels fills té la seva base en el paper dels pares, en el marc familiar i en col.laboració amb les escoles i l'institut. Fins ara a la secció d'ensenyament l'hem dedicada als centres i a les activitats dels alumnes. Avui parlarem de les associacions de pares i mares d'alumnes, el seu origen, funcionament i altres dades. L'ensenyament d'adults i el servei de català hi tenen un breu apartat amb algunes notícies.

## LA PARTICIPACIÓ DELS PARES I MARES EN "EL JARDINET"

La Llar Infantil Municipal "El Jardinet" no té pròpiament una associació de pares ja que el sistema de funcionament és diferent al d'una escola. El canal de participació dels pares és l'Assemblea, amb participació directa de totes les famílies, les mestres i el representant de l'Ajuntament. El seu origen és simultani a la creació de "El Jardinet" ara fa 12 anys. Els pares tenen dret a formar part de l'Assemblea en el moment de la inscripció del fill o filla i deixen de ser-ho en deixar el centre. Això fa que la renovació sigui anual o bianual. En el primer cas s'hi han trobat durant uns anys, entre 1991 i 1996 ja que només hi havia escolaritzats nens i nenes de 2 anys. En uns inicis hi havia també els de tres anys, però en assumir-ho el

Departament d'Ensenyament va deixar de ser necessari el servei. A partir d'aquest curs es comencen a escolaritzar els d'un any, la qual cosa tornarà a fer possible una permanència de dos anys a la Llar.

La convocatòria de l'Assemblea és assumida pel representant de l'Ajuntament i en ella s'hi intercanvien informacions, es fan propostes i es prenen acords referents a diversos temes:

- Economia. Els costos són coberts una part per l'Ajuntament i una altra pels pares, depenent les quotes del nombre d'inscrits.
- Aspectes organitzatius: horaris, activitats escolars, excursions, aportació de materials, locals, obres, ...
- Comissions de pares: elecció de representants en

el Consell Escolar Municipal, Projecte Educatiu i Reglament Intern, Comissió de Festes, Comissió de Revista.

Per mitjà de la Comissió de Festes les famílies participen en la Castanyada (ajudant a torrar), la de Nadal (recolzant una representació dels pastorets i danses organitzada per les mestres, aportant algun detall pel cagatió,...), per Carnestoltes i organitzant la Festa de Fi de Curs. Per mitjà de la Comissió de Revista es participa en les revistes de "El Jardinet" que es decideix publicar durant el curs (dues o tres). També hi ha fets puntuals que han mobilitzat a pares per a vetllar per unes bones condicions d'escolarització dels fills, segons les possibilitats de cadascú: gestions amb l'Alcaldia i la

Regidoria d'Ensenyament, instal.lació del parquet de suro, pintar armaris, entre d'altres.

Entre els pares i mares de "El Jardinet" es fa palesa molta il.lusió i moltes ganes de col.laborar en el procés educatiu dels menuts en el marc de l'educació infantil. I és que en aquets inicis de la seva vida escolar, els nens i nenes passen per una de les etapes clau de la seva vida, s'obren a un món on conjuntament entre família i mestres - es formen els hàbits bàsics, s'eduquen actituds i es desenvolupa el llenguatge i els primers conceptes. Participar en el creixement dels fills és molt engrescador.

J.P.  
REDACCIÓ

Festa de fi de curs.  
Foto: J.P.



Celebrant la castanyada.  
Foto: C.I.





# L'ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES DEL COL·LEGI DR. CARULLA

L'APA del Dr Carulla, va nèixer, com d'altres associacions de pares d'alumnes, en un moment en què la societat era immersa en grans canvis. Els pares tenien l'oportunitat de dir la seva quant a l'educació dels seus fills, participant des de dintre de la mateixa escola. La nostra APA va quedar constituïda el 12 de juny de 1978 dintre la conferència de les APA de la Selva, amb la finalitat de vetllar per l'educació i formació dels nostres fills. L'Associació està federada a la FAPAC (Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya). Des dels inicis, es varen crear una sèrie d'activitats per al desenvolupament i esbarjo dels nostres fills i socis, que s'han anat mantenint i ampliant, al llarg d'aquests anys. La nostra associació funciona en base a uns estatuts, que regulen la finalitat de l'associació, s'organitza a través de la Junta Directiva, formada per pares i mares associats i escollits en l'Assemblea General. Aquesta junta ha d'ésser formada per dotze membres, amb un mínim de sis, cobrint el càrrecs de: president, vicepresident, tresorer, secretari i de dos vocals, que portem a terme les tasques administratives i de coordinació de les diferents activitats que es realitzen. Les activitats es financien a través de les quotes aportades anualment per

cada soci, de subvencions i de la distribuïdora de llibres. El nombre de socis ha anat creixent al llarg dels anys, arribant enguany a representar un 80% de la totalitat dels alumnes de l'escola. Valorem positivament l'aportació dels pares quant a la col·laboració en les diferents activitats que es realitzen per als nostres fills, no així pel que fa a la participació a les assemblees i a la presentació de candidatures per formar les juntes directives, problema amb el qual ens trobem cada cop que s'han de renovar els càrrecs. Des dels inicis de l'associació s'han tingut en compte als pares, donant-los informació per a la formació dels seus fills, la qual cosa s'ha dut a terme a través de l'**Escola de Pares**, activitat que enguany encara es porta a terme. Dedicats a la mainada, s'ha mirat d'estimular la dedicació a l'esport, ja que això, també és motiu d'esbarjo per a ells. Des de fa temps s'organitzen entrenaments de **bàsquet i atletisme** i es participa en les competicions del Consell Comarcal d'Esports. Quant a **patinatge**, el nombre d'inscrits va arribar a ésser tan alt que es va decidir de formar un club independent de l'Associació de Pares i donar així cabuda a tots els nens arbuciençs. Per als més petits organitzem des de fa temps **La Baldufa** i procurem que sigui una estona d'esbarjo i



Equips de Bàsquet i Atletisme.

Foto: J.P.

manualitats per a ells, i així donar més facilitats als pares que treballen. Per als més grans s'ofereix la possibilitat de fer **mecanografia** i ampliar les activitats d'**informàtica**. A final d'any, per a tothom, celebrem la **Festa de fi de curs**. L'APA també col·labora en l'organització de la **Marxa de l'Aplec de la Capella** i en la **Festa de l'Esport**. Un membre de la Junta participa en el **Consell Escolar del Centre** i al **Consell Escolar Municipal**. Així mateix l'APA recull llibres usats per a famílies que ho necessitin. També dona ajuts per a fer sortides escolars, amb l'informe favorable dels serveis d'assistència social.

L'APA, com a tal i sempre que li ha estat possible, ha procurat pel benestar de l'escola en general, aportant el que ha fet falta pel bon desenvolupament de les activitats que realitzen el

nostres fills en el centre escolar, ja sigui econòmicament o materialment. L'APA ha col·laborat amb la contractació de professorat d'Educació Física i Música, en dotació i adquisició de material escolar, llibres per a les aules i la biblioteca escolar, dos ordinadors i material informàtic, etc. També ha recolzat gestions per aconseguir millores en les instal·lacions escolars. Les intencions de l'APA són de continuar com associació per poder vetllar pel bon desenvolupament de l'educació dels nostres fills, procurant portar a terme cada cop més activitats per als nens i sensibilitzant els pares perquè col·laborin amb aquests desitjos i intencions.

JUNTA DE L'ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES DEL C.P. DR CARULLA , 1996



Festa de fi de curs.

Fotos: APA Dr. Carulla



# L'APA DEL COL·LEGI VEDRUNA

L'Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Vedruna funciona com a tal des de l'abril de 1979 quan s'aproven els estatuts i es van fer les primeres eleccions democràtiques, amb 12 membres electes (9 homes) dels 18 que s'hi varen presentar (amb 250 assistents a la votació). Fins aleshores hi havia una Junta Gestora.

Al llarg de tots aquests anys han passat per la Junta una cinquantena de persones (50% homes i dones) amb l'objectiu de contribuir a la formació dels pares i col·laborar en tot el possible amb l'escola per tal d'afavorir l'educació integral dels nostres fills, per aconseguir-ho no s'ha escatimat cap esforç (per exemple l'any 1979 els membres de la Junta van treballar tots els dissabtes de juliol i avançaren 20.000' ptes cadascun d'ells per abaratir i pagar la factura de l'emporlat del pati, també l'any 1995 es van haver de pintar finestres, portes i mobles per adequar l'aula d'un any).

Des del principi ens reunim un cop al mes i ens hem constituït en grups o comissions (d'obres, de cultura, d'esports, d'economia,...) i cadascú, dintre de les seves possibilitats, hem procurat de complir. Hi ha hagut estones molt agradables i d'altres de conflictives, sobretot per la precària situació econòmica que des de sempre pateix la nostra escola que, malgrat ésser privada, no ha estat mai elitista i des del mateix

moment de la seva fundació ha volgut desenvolupar una tasca social i donar llibertat d'opció als pares per poder triar entre dues escoles a la nostra vila.

Rellegint les actes es pot seguir l'evolució i la diversitat d'accions i temes tractats (des de proposar una excursió de final de curs fins estudiar la nova ubicació d'un pou per solventar el problema de la manca d'aigua). Totes aquestes feines s'han anat diversificant i repartint entre els diferents òrgans representatius de l'escola (Equip Directiu, Titularitat, Consell Escolar) però encara són moltes les activitats que corresponen a l'APA al llarg de cada curs:

- Col·laboració en les festes escolars: Castanyada, Carnestoltes, Sta. Joaquina...
- Revista Escolar des del juny de 1988 (3 i ara 2 cada curs).
- Lots de llibres i premis pel concurs literari de St. Jordi i també pel de dibuix de portades de revista.
- Material didàctic per a les aules.
- Xerrades informatives.
- Organització de la festa de fi de curs.
- Activitats extraescolars: cross i atletisme gratuït per a tots els alumnes i informàtica, ballet, mecanografia i bàsquet, sempre que el nombre d'interessats ho permeti i amb quotes mínimes.
- Acompanyar sempre els alumnes en els desplaçaments esportius.
- Assistència a conferències i cursos de pares del Consell

Comarcal o de l'Escola Cristiana.

- Reunions amb el claustre de professors i assistència a les reunions del Consell Escolar, del C.E. Municipal i del Consell Escolar Esportiu (on hi tenim un representant de la Junta).
- Afavorir la col·laboració amb les diverses entitats culturals i esportives de la vila (llar de Jubilats, Teatre del Centre, Festa de l'Esport,...)
- Assemblees generals al principi i al final de curs.

Pel que fa a la financiació de l'APA, comptem amb els següents ingressos:

- Aportació en forma de quotes (l'any 1979 eren 50 ptes/any/família i ara són 800). Caldria remarcar que el 90% de les famílies hi estan associades, però que tots els alumnes tenen els mateixos drets a les activitats programades.
- Venda de llibres de text.
- Possibles subvencions de l'Ajuntament o del Consell Comarcal d'Esports.
- Durant aquests anys s'han dut a terme una sèrie de realitzacions concretes:
- Pati de l'escola (emporlat, filat, etc...)
- Pati de St. Lluís:
- condicionament per tal de practicar atletisme i cross.
- Instal·lació de la calefacció en diferents etapes.
- Promoure les classes d'anglès des de primer i actualment de P4.
- Creació de l'aula d'informàtica.
- Adequació i dotació de material de l'aula de psicomotricitat i ballet.
- Celebració del 150è

aniversari de l'escola.

- Adequació de l'aula d'un any oberta el curs 95/96 per tal de donar resposta a unes necessitats socials llargament reivindicades pels pares i que no havien obtingut resposta per part de l'oferta pública fins aquell moment.
- Confecció i edició d'opuscles informatius sobre la nostra escola.

Com a cloenda podríem afegir que fem una valoració positiva de l'actuació de l'APA i de participació dels pares, malgrat que es detecta potser menys entusiasme a l'hora de presentar-se a formar part de les noves juntes. L'any 79 eren 18 candidats i s'havia de fer recompte de vots i enguany només s'han presentat 5 candidates femenines (serà pel futbol?... ) i una mica pressionades pels membres que pleguen, que haurien de ser 8, però 3 han estat reelegits per tal d'arribar als 12 membres necessaris. Aquesta situació no és nova i pot provocar que hi hagi membres que fa 11 anys que pertanyen a la Junta i que pleguen quan ja no tenen cap fill al centre, amb l'agreujant de sentir dir a vegades que tot s'ho fan sempre els mateixos. De totes maneres el més important és que procurem enfocar les reunions com a trobades d'amics que tenen un objectiu comú: la formació integral dels nostres fills i la defensa de la nostra escola que ja ha complert 151 anys.

ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES DEL C. VEDRUNA

Arrossada fi de curs.  
Foto: M. Abellan.

Aula informàtica Col·legi Vedruna.

Foto: APA Vedruna

Psicomotricitat preescolar (Pati St. Lluís).

Foto: APA Vedruna





# ASSOCIACIÓ DE PARES DE L'IES MONTSORIU

## ASSOCIACIÓ DE PARES DE L'IES MONTSORIU

L'APA de l'IES (Institut d'Ensenyament Secundari) és un cas singular perquè, per bé que com a tal és molt recent, és el resultat de la fusió de les dues ja existents corresponents als dos centres d'ensenyament secundari d'Arbúcies: l'Institut de Batxillerat i la Secció de Formació Professional. A més, la de l'IB ja era hereva de la de l'antic CLA. (Centre Lliure Adoptat)

## APA DE L'IB MONTSORIU

L'APA del CLA es va fundar el 15 d'agost de 1972 (cinc anys justos després de la creació del propi CLA), amb l'objectiu de participar en el funcionament del centre i col·laborar en la solució dels seus problemes. El seu president va ser Joan Castellà. La primera intervenció es féu demanant l'ajut econòmic a comerços i entitats d'Arbúcies. Malgrat aquesta primerenca existència, l'acta escrita més antiga que se'n conserva és del setembre del setanta-vuit. Amb la quota dels alumnes de BUP (1500PTA) i de COU (1700), l'APA pagava el sou d'onze professors. Aquell curs 78-79, també donà suport a l'organització de competicions esportives, a un grup de teatre i a un equip de bàsquet.

El març de 1979 l'Associació aprovà els

estatuts com a APA del Col·legi Homologat Montsoliu (en què l'antic CLA s'havia convertit el 1975). Al cap d'un any el centre adquiria el rang d'Institut Nacional de Batxillerat Mixt d'Arbúcies i el 1982 el nom d'Institut de Batxillerat Montsoriu, que ha durat fins a la creació de l'IES.

Les principals actuacions de l'APA de Batxillerat es concreten en la compra de diversos aparells que no estaven a l'abast del pressupost de l'Institut: fotocopiadora, aparell de vídeo, gravadora electrònica de clixés, càmera de vídeo; o bé enrajolament d'un passadís, pagament de les sessions d'homogeneïtzació de la classe i de tècniques d'estudi... I en l'última etapa, freqüents gestions i visites a representants del Departament

d'Ensenyament a Girona i a Barcelona, amb motiu de les mancances en instal·lacions i per raó de la imminent conversió en IES.

## APA DE LA SECCIÓ DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

L'APA de FP és creada el 3 d'octubre de 1984, sota la presidència de Josep M. Munt, amb l'objectiu immediat de contractar un professor d'educació física i les noies que feien les matrícules, i també s'encarregaria de vendre els llibres de text. La quota que havia de pagar cada família era de 2400.- PTA. Convocava dues assemblees per curs acadèmic: la d'inici i la de final de curs, la qual va ésser suprimida a partir de 1987. L'assistència mitjana a les assemblees girava a l'entorn de les seixanta persones.

Pel que fa a actuacions, i més un cop alliberada de la contractació del professor de gimnàstica, aquestes han consistit en el pagament total o parcial de material esportiu, informàtic (cinc ordinadors, un simulador...), fotocopiadora, fressadora, plafons per a pràctiques elèctriques; o també s'han costejat els serveis d'un psicòleg, cursos d'informàtica, xerrades sobre sexualitat, tècniques d'estudi i altres. En els últims anys, han avançat més d'una vegada quantitats significatives al centre perquè aquest pogués fer front al retard de la dotació d'Ensenyament. De gestions, se n'han anat fent de tipus divers, com ara les fetes l'any 87 als ajuntaments de Breda, Hostalric i Sant Hilari perquè els alumnes poguessin fer les pràctiques en els respectius pobles.



*Tant l'APA de l'FP com la de l'IB havien donat suport a diverses activitats que organitzaven els dos centres que compartien aquest edifici.*

Foto: arxiu IES Montsoriu



## APA DE L'IES MONTSORIU

El curs 93-94 va tenir lloc la fusió dels dos centres de secundària de la nostra vila en un sol Institut d'Ensenyament Secundari, que hauria d'acollir els dos plans ja existents (FP i BUP i COU) i un de nou: l'ESO (Ensenyament Secundari Obligatori). Les dues APA ja s'havien reunit per treballar conjuntament i procedir a la immediata fusió en la que és ara l'única APA de l'únic Institut d'Arbúcies.

Actualment, la seva junta és composta per dotze membres, que es van renovant com a mínim cada

quatre anys i cada vegada que qualsevol d'ells es queda sense fills a l'Institut. Es procura, com ja s'havia fet en les dues anteriors associacions, que hi hagi representació dels diversos pobles que envien joves a estudiar al Montsoriu. El mateix president, Jaume Roura, és de Breda.

Com que l'objectiu bàsic és el de donar suport econòmic a l'IES, les actuacions fetes han consistit a complaure en aquest sentit les peticions de l'equip directiu del centre sempre que s'ha pogut. Algunes són la venda de llibres de text, la compra de material esportiu

i de diversa índole, d'eines i màquines per al taller de FP, la subvenció de xerrades pedagògiques, de la diada de Sant Jordi,... així com per al transport als exàmens de Selectivitat a Girona, tant d'alumnes com de professors.

La filiació actualment ronda les 420 famílies (pràcticament tothom), a qui es cobra una quota de 1500.- PTA en el moment de vendre els llibres.

Tan bon punt es va saber que la fusió era una realitat, la bona predisposició a treballar conjuntament i l'esperit constructiu han estat les constants des

d'ambdues bandes. Amb vista al futur, no es pretén altra cosa que continuar, amb aquesta mateixa harmonia, col·laborant amb l'Institut per tal de satisfer fins on es pugui les necessitats de què el seu equip directiu els faci sabedors.

J.CARBÓ  
IES MONTSORIU

## CURSOS DE CATALÀ PER A ADULTS

Un any més, el CNL organitza diversos cursos de català a tot Catalunya i entre les diverses poblacions també hi ha la d'Arbúcies.

Des de l'oficina de català, es proposaven tres mòduls de 45 hores que volen abastar tots els nivells. Un curs de matí, adreçat a persones de parla no catalana, un curs de tarda, per a catalans de primer nivell i curs de vespres adreçat a persones que ja tenen uns coneixements bàsics de la llengua.

L'objectiu dels CURSOS DE CATALÀ és facilitar les eines, els continguts i les situacions perquè cada individu assoleixi el nivell

de llengua necessari per poder-se comunicar en el seu entorn, personal, professional, lúdic, etc.

Un cop iniciat el curs únicament hem pogut tirar endavant el curs modular S-3, és a dir, el de nivell més superior, amb una matrícula de 21 alumnes. No obstant això s'ha ofert la possibilitat d'altres cursos a distància i diverses tutories a hores convingudes.

Si voleu més informació podreu adreçar-vos a l'oficina de Català de l'Ajuntament d'Arbúcies. Tel. 86 00 01

C.T.

## CURSOS DE CATALÀ a la comarca de la Selva



CONSORCI PER A  
LA NORMALITZACIÓ  
LINGÜÍSTICA



# NICARAGUA

## LES BRIGADES DEL 10è ANIVERSARI DE L'AGERMANAMENT



(...) Ay Nicaragua , Nicaragüita,  
la flor más linda de mi querer  
abonada con la bendita Nicaragüita  
yo te quiero mucho más (...)

*Carlos Mejía Godoy*

Aquest és el sentiment que tots els brigadistes portem al nostre cor després de l'estada a Nicaragua.

Enguany hi hagueren dues brigades que anàrem a Palacagüina amb un total de 19 participants. Tot començà a inicis de maig

amb un curs de formació per tal d'assabentar-nos del projecte a realitzar, les vacunes necessàries, el lloc on estariem vivint, la situació del país, etc.

Cada any SOARPAL conjuntament amb la Comisión de Hermanamiento de Palacagüina aprova un projecte a realitzar. Enguany fou el de contractar amb la companyia d'aigües, l'aigua

per a 36 famílies del barri de Blanca Aráuz (Palacagüina). Aquest projecte fou realitzat quasi íntegrament per la primera brigada. Segons el tracte que es realitzà amb la companyia ells s'encarregaven de connectar la instal·lació principal, els comptadors i les aixetes, mentre que els beneficiaris s'havien de fer càrrec d'aconseguir el tub per connectar-se de la canonada principal fins

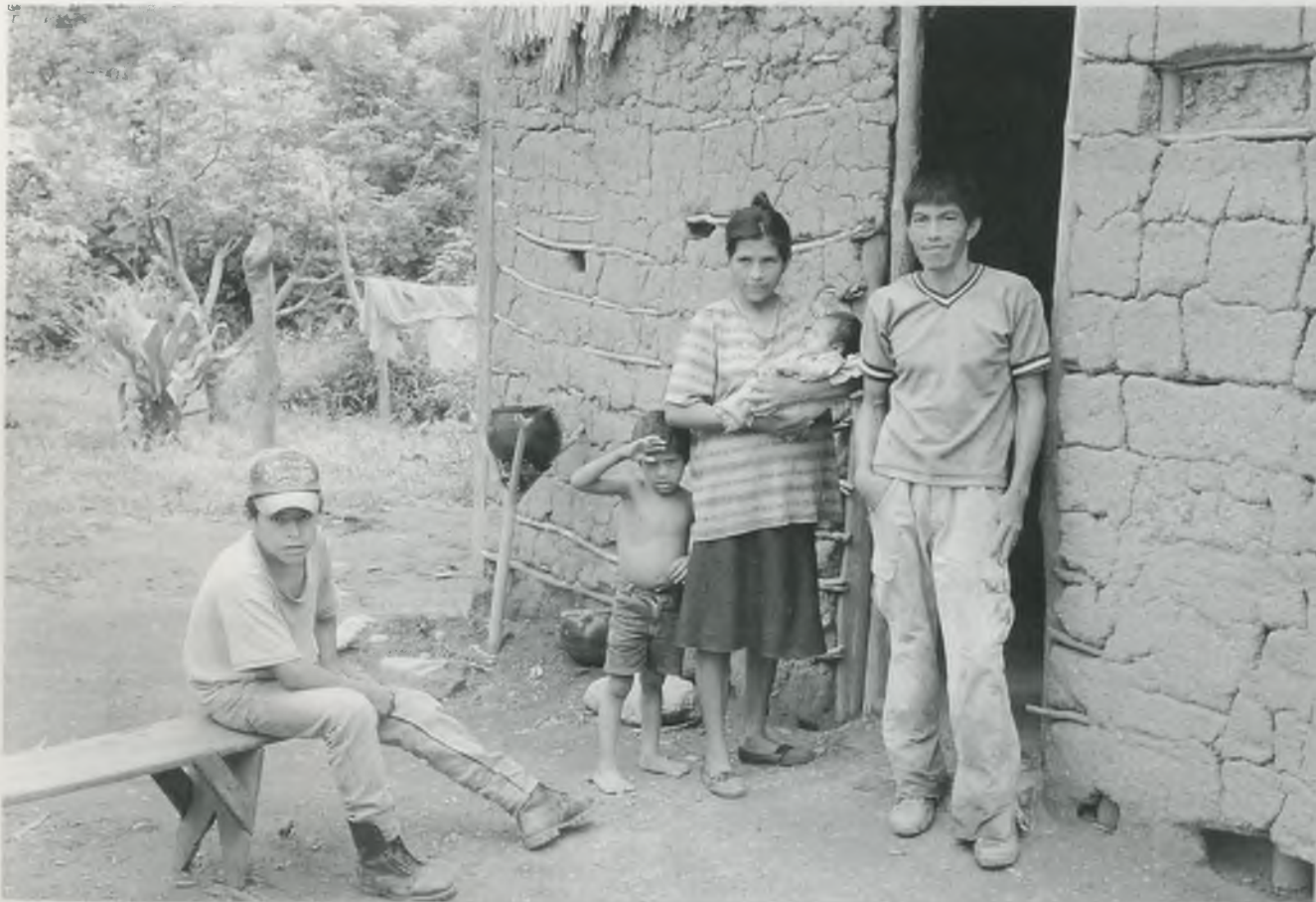


Foto: R. Camps





casa seva i conjuntament amb els brigadistes fer les rases per fer passar tots els tubs.

brigada i s'organitzaren els grups de treball integrats per membres de cada família beneficiària, per col.laboradors i els membres de la brigada. La tasca es distribuï en torns per tal de compatibilitzar-ho amb les

feines del camp que portaven a terme algunes famílies esporàdicament. La feina es realitzà els matins de dilluns a divendres de 6 del matí a 12 de migdia, hora de plegar a causa de la calor.

En total s'excavaren a pic i pala, 540 metres de rasa de 1/2 m d'amplada per 1,20 de fondària per posar-hi la canonada principal de 2 polzades, i 480 metres de 20 cm d'amplada per 40 de fondària per col.locar-hi la canonada de 1/2 polzada que connectava l'aigua del tub principal a l'aixeta de cada casa.

Durant aquesta primera brigada també realitzàrem moltes reunions amb associacions del poble per tal d'assabentar-nos de la feina que estaven realitzant. Igualment visitàrem les obres del local dels Pipitos que s'havien d'inaugurar el 13 d'octubre.

Tanmateix s'aprofità l'estada al país per fer turisme i conèixer millor la situació de tot el territori.

La brigada del mes d'agost ens trobàrem que en arribar a Palacagüina el projecte de l'aigua a Blanca Aráuz ja quasi estava finalitzat, només faltava acabar de connectar la canonada a 8 famílies. Aquestes al·ludien no poder-la pagar per falta de capital, per això s'arribà al compromís amb la Comisió de Hermanamiento de fer una rifa per aconseguir aquests diners. D'aquesta manera el

projecte es pogué finalitzar. Com que la feina a Blanca Aráuz ja s'havia acabat la Comisió ens buscà altres tasques a fer. Així col.laboràrem amb els Pipitos per pintar el nou local, també construïrem una geganta i un capgròs per la festa nacional d'aquesta organització i visitàrem famílies de nens amb discapacitacions, a les comunitats.

Igualment visitàrem 4 comunitats on en Ramon Marcos, un gironí que fa 1 any que viu a Palacagüina, té engegada, junt amb professors voluntaris, una escola d'alfabetització d'adults. En aquestes comunitats constatarem la dura realitat de la vida camperola i les greus mancances que pateixen: (sanitàries, d'educació, de llum elèctrica, alimentàries...), també col.laboràrem donant classes d'adults a Palacagüina.

A més a més, durant aquest temps visitàrem altres comunitats, col.laboràrem amb el centre de salut, el preescolar, nens treballadors del carrer... Igual que la primera brigada la segona també férem turisme pel país i tinguérem contactes amb representants del FSLN.

Finalment arribà l'última nit, l'hora dels adéus, el comiat. Fou una nit llarga i trista, que no volíem que s'acabés mai, ni la música ni la disbauxa aconseguien fer fugir de la nostra ment la idea que poques hores més

*Excavació de les Rases per posar la canonada de l'aigua.*

Foto: A. Pintu

Per fer aquesta feina es reuniren tots els veïns del barri, la Comisió de Hermanamiento i la





tard volaríem cap a Catalunya, que ens allunyaríem de Nicaragua, de tota la gent que havíem conegut, dels paisatges verds, dels somriures clars i sincers...

Ens feia por arribar a casa i sentir-nos buits i desfasats, però encara ens feia més por arribar i adaptar-nos de nou, tornar a ser un més del piló, com si res haguéssim viscut, com si res haguéssim sentit...I ara fa uns mesos que som aquí i l'enyorança dels primers dies s'ha anat convertint en un munt d'idees i projectes de cara al futur, pel qual treballen des de fa 10 anys Arbúcies i la Comisión de Hermanamiento de Palacagüina. I nosaltres seguirem amb el nostre compromís solidari, i repetint cinc mil cops, si fa falta, que allò (allà) és un altre món, una altra història, una altra manera d'entendre la vida, lluny del consumisme exagerat, de l'egoisme del més fort, lluny del desig de posseir. No és comparable, però un no pot evitar veure l'absurditat de la majoria de les coses que fem, la inutilitat de molts dels nostres actes i preocupacions.

(...) En la noche la lluvia no gotea por el techo, durante el día no nos aqueja el calor, no hay mosquitos, los niños no tienen abultados estómagos y nadie padece de malaria o tienen parásitos. Y de repente, de una vez por todas, las cosas te resultan de una claridad meridiana: la vida está allá, en donde están los

*obstáculos, la penuria, la lucha por la pura supervivencia -y aquí tu estás muerto como un pez que flota muerto en el agua- (...)*

Schönhers, D. *Nicaragua mi amor, diario un viaje*. Managua: 1986, Ministerio de Cultura Nicaragua Libre.

BRIGADISTES JULIOL-AGOST 1996.

## LES ELECCIONS NICARAGÜENQUES

Les eleccions del dia 20 d'octubre es caracteritzaren per la complexitat del procés de votació, degut a que hi havia 6 tipus diferents de paperetes i s'havien d'escollir: President, Diputats Nacionals, Diputats Departamentals, Alcalde i Vicealcalde, Regidors Municipals, Diputats al Parlament.

Això conjuntament amb la poca experiència de Nicaragua en processos electorals, per la seva jove democràcia i l'elevat nombre de població analfabeta, induí a molts errors a l'hora de votar o en el recompte. A més a més, els observadors internacionals es feren ressò dels nombrosos casos d'irregularitats abans, durant i sobretot després del procés electoral. Malauradament aquest fet no feu replantejar al Consell Suprem Electoral cap solució convincent i els resultats donats com a vàlids foren els primers, on guanyava l'Alianza Liberal d'Arnoldo Alemán per la presidència del país.

Brigadistes treballant als "Pipitos"

Foto: R. Camps





# Món rural i pagesia a Arbúcies

## Viure a pagès ja no només és sinònim de treball

“ La imatge que tenim els arbuciençs de la vila, de la nostra vida rural, respira la pedanteria de qui tot ho sap i tot ho ignora. El clixé, l'estereotip, ha desdibuixat un bon xic vertaderes formes de vida pagesa. (...) El resum del nostre passat pagès és explicat a través de les constants de misèria i pobresa. Però les conxorxes no s'acaben pas aquí. La vertadera misèria rau a convertir-la ( la misèria) en facècia. El passat del món pagès ja no és real; és una fal·làcia, una ficció, un record que no té temps ni espai, simplement estereotips.(...) El tret més significatiu és el total desconeixement de les formes de vida pageses. (...) El fet que els pagesos no sabessin pronunciar mots com “asco”, “ higiene”, “urbanitat”, ... ha repugnat l'escrupulosa moral vilatana.” (\*)

Amb aquestes contundents paraules descriu Andreu Bover i Pagespetit la visió que els “urbanites” d'Arbúcies tenim del que ha estat la nostra pagesia. Aquest Dossier pretén fer memòria d'un passat que ens pertany a tots i a totes. Les característiques de l'evolució de la utilització del sòl a Arbúcies responen als canvis i les transformacions esdevingudes, des de finals de la dècada dels 50, a tot l'àmbit socioeconòmic de Catalunya però, especialment, en el sector de la producció agrària. El sòl de la zona d'Arbúcies, per la seva naturalesa neutra, permeten l'adaptació de diferents tipus de plantes que confereixen al terme un caràcter singular des del punt de vista forestal, però també botànic i paisatgístic. Quan a la distribució de la superfície a diferència d'altres llocs el paisatge d'Arbúcies mostra l'equilibri que hi ha entre l'activitat agrícola i ramadera i les superfícies forestals. La característica principal

de gairebé tots els municipis de la comarca de la Selva és el predomini de l'ocupació forestal. Al llarg dels anys hi hagut diferents aprofitaments de la terra: els boscos han augmentat mentre que els conreus i les pastures han disminuït sensiblement. Aquests canvis corresponen al procés de transformació socioeconòmica que es dona a tot Catalunya a partir dels anys 60.

### L'ORGANITZACIÓ EN VEÏNATS

El terme municipal d'Arbúcies posseeix una divisió territorial pròpia. Es tracta dels veïnats. Un veïnat és la superfície municipal que conté diverses parcel·les de diferents propietaris, que per determinades característiques, físiques o

humanes, es diferencien d'altres sectors propers. A Arbúcies hi ha entre d'altres els veïnats de el Rieral, Cerdans, Lliors, Mollfulleda, Joanet, el Farré, el veïnat de França, el Vidal, la Geneta, el Monjo i el veïnat de la Poca Farina. Cada veïnat té característiques diferents, que vénen determinades per la situació geogràfica i per la qualitat del sòl. Per



Can Mundic.

Fotos: AHMA

(\*) Andreu Bover Pagespetit Arbúcies, *Estudi del medi i formes de vida* (Pàg. 106)



# es: Evolució de les formes de vida

## ar la terra, sinó de viure a la natura

GEMMA CARBONELL I  
CRISTINA ZAMORANO  
IL·LUSTRACIÓ: FRANCESC MAS

una banda, hi ha una àrea de vocació agrícola que s'emplaça a la regió més afortunada, seria el cas de El Rieral. Per l'altra hi ha els veïnats de Lliors i Cerdans que tradicionalment s'han dedicat a la ramaderia de tipus antic. Tot plegat configura dues àrees molt oposades.

L'estructura de la propietat arbucienca està dominada per les macro-hisendes (el Regàs, el Marcús, el Farré, el Vidal, ca n'Aulet, el Mataró..) i això té com a conseqüència l'existència de poques terres a repartir. Bàsicament les macropropietats pertanyen als veïnats de Lliors i Cerdans, el Farré i Mollfuleda. Per contra, els veïnats de Joanet, França i el Vidal, les explotacions són mitjanes, però de dimensions molt properes a les de les petites propietats. El Rieral té un tipus de propietat més equilibrada i compensada, mentre que els veïnats del Monjo i la Poca Farina són els més fragmentats i més pobres.

## ARBÚCIES I L'ECONOMIA FORESTAL

La base de l'economia tradicional arbucienca ha estat l'explotació del bosc, traduïda en l'obtenció de llenyes, carbó i rodells. Un altre aprofitament destacable, tot i ser

d'importància inferior, seria el suro, el qual va tenir el seu moment àlgid al segle passat i de cara a la indústria tapera.

En l'actualitat l'explotació del bosc del Montseny se centra en l'obtenció de llenyes, suro i fusta per a paper i serradora, sense deixar de banda la importància creixent de les plantacions de coníferes de creixement ràpid destinades tant a la producció de fusta com als arbres de Nadal.

A partir dels anys 60 la superfície boscosa ha fet un salt qualitatiu. Aquest important increment de les àrees forestals és conseqüència de l'èxode rural en les zones de muntanya. Moltes terres han estat repoblades per ser

bosc i també el pla, on arbres de creixement ràpid s'han extès en forma de plantacions. Aquest fet té a veure amb la manca de mà d'obra agrícola i que els joves es dediquen a altres activitats.

La penetració de la societat i la vida urbana, i la consegüent pèrdua de la ruralitat, és un fet irreversible. Ho és també, la pressió de la dinàmica de l'economia urbana i el marc econòmic dominat per l'especialització.

## CONREUS I PASTURES

Actualment els conreus a Arbúcies no sobrepassen el 8% del terme municipal. L'agricultura era la base de l'economia d'autocosum familiar, però també a partir dels anys 60 la superfície conreada comença a disminuir. Eren els anys precedents a l'impacte industrial a l'agricultura. Els cereals regats ocupaven la major part de les terres de conreu: blat, sègol, ordi i civada. La vinya i els camps de pomeres tenien també una importància notable. Però a principis dels 60 era ben patent la tendència a la reducció dels cereals i a l'increment dels farratges i

L'Olivar.

Foto: AHMA







Cal Fuster.

Foto: AHMA

del blat de moro en relació amb la importància del bestiar. La ramaderia ja des dels anys 50 s'estava transformant. D'un sistema de pastures i de semiestabulació dels ramats, s'anava a un règim d'estabulació absoluta. D'aquí deriva la gran importància adquirida pels farratges. Antigament el sistema ramader responia a les necessitats d'autoconsum del mas. Era un règim de pastura lliure i de pràcticament nul·la comercialització. Però l'alimentació comença a canviar a partir dels 50. La població urbana, en veure augmentat el seu poder adquisitiu, canvia qualitativament els seus hàbits alimentaris: es menja molta més carn i no tanta verdura i això obliga a replantejar tot el sistema d'agricultura i ramaderia tradicionals. Així doncs, el retrocés continuat dels darrers anys de la superfícies de pastures a Arbúcies és conseqüència

de la seva vinculació a l'evolució del sector ramader. Les forces d'explotació tradicional s'eliminen, l'agricultura d'autoconsum es redueix cada cop més, les produccions locals es lliuren al mercat i aquest és assegurat per uns centres de consum en creixement continuat.

## MÓN URBÀ VERSUS MÓN RURAL

Ja a finals del segle XIX es comença a desenvolupar a Arbúcies un sector econòmic deslligat de les tasques agrícoles i forestals, que havien estat fins aleshores les dominants. Aquest nou sector estava encapçalat per la indústria de la torneria i el tèxtil, i una mica més tard per la indústria carrossera. Tot plegat, les formes de vida arbucienca van començar a

transformar-se. Fins a principis del segle XX la població pagesa havia anat creixent, a partir de la guerra civil i amb l'arribada de la indústria comença a estancar-se. L'antropòleg Andreu Bover pensa que hi ha dues raons fonamentals en aquest estancament demogràfic a pagès; per una banda la pressió demogràfica sobre la terra i per l'altra la pervivència de l'antiga estructura de la propietat agrària arbucienca. L'ocupació de gran part del territori per unes poques hisendes locals té com a conseqüència poques terres a repartir, mentre que per altra banda la demanda de la població és cada vegada més creixent. Però tota l'embranchida demogràfica a la vila (i no a pagès) s'explica a través del nou horitzó econòmic, l'industrial. Arbúcies presenta un cas força atípic d'industrialització local, ja que les bases de funcionament són

aportades per membres que pertanyen a la mateixa comunitat. Ja a principis de segle hi havia carreters a Arbúcies. Eren bàsicament artesans, però a poc a poc l'engranatge de la construcció de carros es va anar fent més manufacturada. Així el carreter i el fuster passen a ser carrossers; els basters són ara tapissers, els ferrers passen de les ferradures a les carcasses carrosseres, etc. L'any 1936 apareixen ja unes 50 persones dedicades a l'ofici de les carrosseries. Les perspectives de treball i de serveis a la vila milloren, mentre que a pagès cada vegada és més difícil viure-hi. El pes de l'ocupació urbana trenca amb una realitat social i econòmica ben vigent encara: una agricultura ben desenvolupada, però encara dins un marc tradicional, amb una manera de viure semblant a la del Prepirineu. Es tracta de



l'acabament d'una "manera de viure pagesa": la societat i la vida urbana penetren al camp i ja solament persisteixen illes de ruralitat pura.

## EL NOU MÓN PAGÈS

A les portes del segle XXI la vida del pagès s'ha transformat radicalment. Per poder sobreviure ha hagut d'estendre la seva economia més enllà del mas. El món de la pagesia ha de seguir les grans directrius econòmiques dels mercats europeus. Els productes agrícoles i ramaders formen part d'una macroeconomia. Viure només de la feina de pagès és molt difícil. Cal especialitzar-se en un



tipus de conreu o d'activitat. I moltes vegades a més de tirar endavant el mas cal treballar en altres oficis, per exemple treballar a bosc.

La duresa de la vida a pagès ha fet que moltes famílies hagin abandonat els masos i s'hagin traslladat al poble, fent feines ben diferents.

Tot i que continuen

estimant la terra i hi estan fortament vinculats.

Recentment ha aparegut una nova activitat econòmica que pot representar un revulsiu pel món pagès; es tracta del turisme rural o verd.

Algunes masies d'Arbúcies s'han reconvertit en espais lúdics per a turistes que busquen tranquil·litat.

Algunes han trobat en aquesta activitat un complement ideal a la seva font d'ingressos.

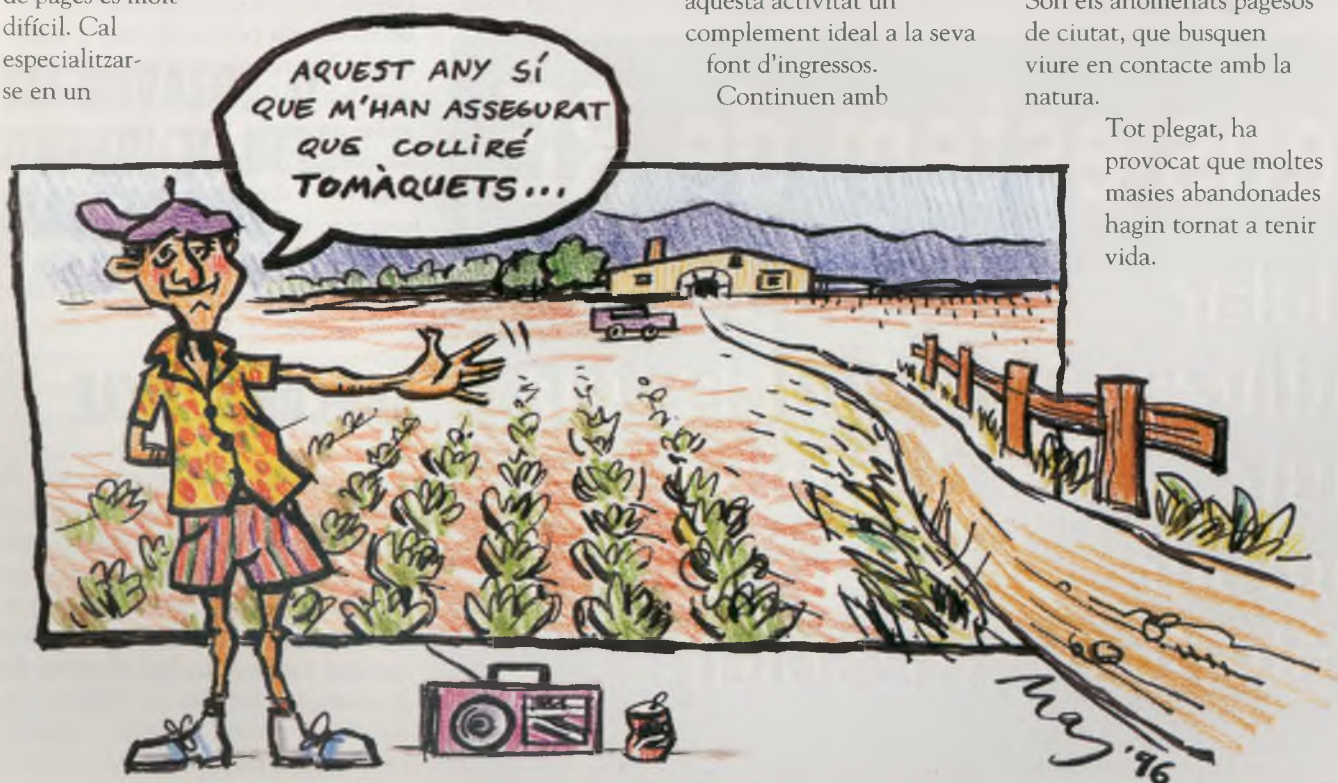
Continuen amb

l'explotació dels conreus i ramats i a més acullen als visitants. El turisme rural és fruit, doncs, d'una nova concepció de les vacances, però també d'una nova concepció dels recursos econòmics de la pagesia. D'altra banda la pressió de la vida urbana ha fet que cada vegada més gent s'inclini per tenir una segona residència a pagès. Són els anomenats pagesos de ciutat, que busquen viure en contacte amb la natura.

Can Xinxo.

Foto: AHMA

Tot plegat, ha provocat que moltes masies abandonades hagin tornat a tenir vida.





# RECICLAR (-SE) O M

La contundència de l'exclamació del títol d'aquest article no és normal, encara. Si bé sembla referir-se a la necessitat de cadascú de reciclar-se en aspectes professionals, doncs pel contrari vol incidir en aspectes "actitudinals", de les nostres actituds, especialment dels qui semblen presumir de viure al primer món. El preu de seguir fent l'orni no és altre que el d'engreixar una crisi ambiental de conseqüències tan perilloses com difícils de preveure. Res és avui més utòpic, i més ingènuament irresponsable, que creure possible seguir fent indefinidament el mateix que estem fent ara.

## L'ACTIVITAT HUMANA IMPACTA AL MEDI

L'escala de les activitats humanes ha arribat al punt d'afectar a l'habitabilitat del planeta. Inseguretat alimentària creixent, l'avenç de la deforestació i la desertització, la minva dels recursos d'aigua dolça, la destrucció de la

biodiversitat, el reforçament antropogènic de l'efecte hivernacle, la destrucció de la capa d'ozó estratosfèric són problemes globals d'ara, i de futur, amb impactes locals, per tots coneguts, i cada cop més evidents.

Quan s'ha travessat la barrera del rendiment sostenible, aquest fet assenyala un canvi fonamental entre la relació del consumidor i allò que es consumeix. S'ha de distingir entre consumir els interessos i gastar el capital (men-

jar-nos la gallina que ens fa els ous).

L'economia mundial cada cop creix a una velocitat més gran. El 1950 es produïa al món per valor total de 205 bilions de PTA i quaranta-cinc anys més tard per 3.000 bilions. Però aquest creixement global accelerat no es distribueix de forma uniforme -una cinquena part dels habitants de la terra es troba a nivell de subsistència- i les diferències continuen augmentant entre països -fa uns quaranta anys, si ordenàvem els països de més a menys renda, la renda de la primera cinquena part dels països, els més rics, era 31 vegades superior a la de l'última cinquena part, actualment ja és 62 vegades superior- i dins de cada país -un percentatge no despreciable de la població de Catalunya es troba per sota del que es defineix llinar de la pobresa-.

## No ens estem de RE

**REciclar**

**REutilitzar**

**REduir**

**REomplir**

**REvaloritzar**

**REcuperar**

**REcol·lectar**

**REcollir**

**REprocessar**

**REsoldre**

## TANCAR EL CICLE

Tot i aquesta situació, el procés de producció de béns i serveis és lineal, és a dir, agafem matèries primeres (renovables o no), les transformem, les consumim i generem residus que dipositem o acumulem. Es fa un trasllat de la matèria que és degradada al passar per les mans dels humans. La natura (s'entén els éssers vius, animals i vegetals), en canvi, funciona diferent, el procés



# MORIR!

és cíclic, totes les transformacions tenen una regeneració, tard o d'hora, que tanca un cicle. Els residus d'un procés passen a ser producte per un altre.

Aquesta és la principal idea per canviar d'actitud: el concepte de residu està de baixa i hem de considerar la denominació de subproducte, que és tot allò disponible per fer alguna altra cosa. A la natura tot s'aprofita, i no fa massa temps, els pagesos així ho feien (aquí no es llença res!). Penseu per exemple quina funció feia el femer, què hi abocaven, i què no, perquè ja hi trobaven altres usos.

Ara sense femer, ni tampoc espai a casa, s'ha de trobar la manera de tancar els cicles que acabin amb la cadena de producció lineal paranoica que porta dels recursos als residus. Caldria recuperar el caràcter frugal que ha definit de sempre la vida mediterrània.

## ELS ENVASOS, O L'APARICIÓ DELS MALS HÀBITS

Són còmodes, solucionen la conservació dels productes, resolen el fàcil transport, dosifiquen, informen, etc. Els envasos han solucionat molts problemes de la nostra civilització però n'han generat molts més d'altres: s'usen i es llencen, són tant o més cars que el seu contingut, no són biodegradables, tenen processos de fabricació no respectuosos amb el medi ambient,... representen un percentatge importantíssim de les nostres deixalles domèstiques diàries i han desencadenat en contagiar-nos mals hàbits.

Aquest any finalment la Unió Europea demana que els països integrants abordin aquest problema tal com diu la Directiva sobre Residus d'Envasos. Segons l'exemple francès i l'alemany, es vol que la indústria europea es faci càrrec dels subproductes derivats dels seus envasos ("qui contamina paga"). Es vol revaloritzar, és a dir, reomplir, reciclar el material i compondre i recuperar l'energia. Aquest sistema no és gratuït, ni pel productor ni pel consumidor. A França les empreses productores han de pagar en volum i en pes dels envasos generats a Eco-Emballages (gestionadora de subproductes en conveni amb autoritats locals) perquè els reprocessi. A Alemanya s'ha optat més per línies de reutilitzar i reomplir el vidre i el cartró. En definitiva minimitzar la quantitat de matèria consumida en envasos.

Paral·lelament entren en vigor les ecoetiquetes. Els productes aviat hauran d'especificar en la seva etiqueta a més del contingut del producte quin procés ha seguit i què s'ha emprat per fabricar l'envàs. Es vol que el consumidor discrimini els productes mediambientalment més sospitosos, tal com fan als EEUU. Per altra banda ens hauran d'instruir sobre com classificar els envasos usats per ser recollits.

## POTS, CAIXES I AMPOLLES

Moltes de les despeses que comporten les deixalles es deriven de la seva manipulació i transport. Aquells components de la nostra bossa d'escombries que són de més volum i pes són els que poden estalviar més d'aquests cos-

## Benefici de reciclar

Vidre

Llaunes

Paper

Alumini Ferro

disminució



26%

70%

94%

65%



20%

90%

-



1kg reciclat  
substitueix  
1,2 kg matèria  
verge

disminució  
d'importació de  
matèria primera

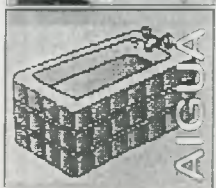
disminució  
fins 70% d'ús de  
pasta de paper



disminució  
8% en pes  
dels camions

disminució  
4% en pes  
dels camions

disminució  
altíssima  
de volum



50%

65%

40%

85%



tos. A Catalunya, la comarca del Barcelonès és la que més quantitat de deixalles genera i, darrera seu hi ha les comarques amb més població i on el sector dels serveis és més desenvolupat. En aquest ordre, la Selva ocupa la novena posició per darrera del Segrià. Ara bé, la nostra comarca pren la tercera posició quan es tenen en compte els quilograms de deixalles produïdes per persona i any (670 kg/persona-any), molt per sobre del Barcelonès (426 kg/persona-any) i del Segrià (413 kg/persona-any).

Això també passa a l'Alt i Baix Empordà. El turisme genera moltes deixalles que són absorbides pels abocadors urbans de la comarca on es produeixen, i per tant, cal suportar una infraestructura de tractament que indirectament encareix els rebuts d'escombraries a tots els pobles de la comarca. A més, un gran percentatge de les deixalles no és matèria orgànica (aproximadament el 55% del pes i el 85% del volum) i s'aboquen igual esgotant molt de pressa la vida útil de l'abocador.

Els pots de llauna, les caixes de cartró i les ampolles de vidre són fàcilment reaprofitables i ja hi ha força empreses que s'hi dediquen. Això porta a què en determinats llocs es pugui pensar ja en la seva viabilitat econòmica. Com més eficaç sigui la seva recollida, perquè hi ha més consciència de la gent, més viable serà. Veieu sinó la reducció de volum i de pes, i per tant l'estalvi de camions d'escombraries, que suposa la separació en els corresponents contenidors. Però actualment tot just es recull selectivament, no més del 31% de la llauna, del 18% de paper i del 35% del vidre.

Augmentar aquests percentatges (superar el 40% a l'any 2000) és un objectiu imposat per la UE, i suposa una autèntica *revolució de l'eficiència* per tal

## LES URGÈNCIES I ELS ENTREBANCOS

L'Ajuntament d'Arbúcies ha previst obrir una deixalleria a l'antic abocador comptant amb la subvenció (del 50% del finançament de l'obra) del Departament de Medi Ambient. Quan comenci a funcionar es pretén que la bossa d'escombreries es composi només de matèria orgànica. Qui vulgui podrà portar coses entre setmana complementant els serveis de recollida que ja es realitzen (contenidors, recollida a domicili, recollida de piles,...).

Salvador Tort, regidor de medi ambient, opina que *el nivell de reciclatge serà com a Europa quan la matèria orgànica es reculli en una bossa determinada*. Per ell *pel funcionament de la deixalleria i la recollida selectiva, el tema del transport és important ja que significarà una reducció de les despeses de l'Ajuntament i facilitarà el funcionament d'empreses que treballin el mercat del reciclatge que marca la llei de residus*. I afegeix que *l'Ajuntament paga les deixalles per tona i per volum, per tant tot allò*

*que signifiqui reciclar disminueix el rebut pagat per escombraries*.

David Merino, regidor de l'oposició, per altra banda planteja un projecte alternatiu per la deixalleria, *buscar un benefici pel poble gestionant una empresa mixta que s'encarregui de recollir també matèria orgànica, com la de neteja de boscos, i fer producció de compostatge d'alta qualitat*. Tot i reconèixer que *la inversió que cal fer és gran i insegura*, pronostica que *l'ofici de "drapaire modern" té un bon futur a la nostra vila*.

És clar que reciclar no és l'única "solució". Fins fa poc les xifres elevades de consum implicaven més nivell de vida i més residus, ara significa societats més malgastadores. El canvi d'actitud també passa per tant per comprar menys productes, que els productes siguin de vida més llarga i utilitzar-los el màxim possible. El millor mètode de gestió de residus és el que impedeix la seva producció.

de disminuir la matèria primera verge utilitzada, el cost de produir i l'impacte natural que genera. Això serà possible quan s'agiliti i augmenti la relació de les empreses de recollida i de reciclatge (per exemple, en la indústria dels envasos).

## EL MERCAT DE LA DEIXALLA

La deixalleria és un lloc, on als municipis, la gent pot desfer-se d'andròmines, roba, retalls del bricolatge, productes perillosos (fluorescents, medicaments, olis, esprays, pintures, dissolvents, bateries de cotxe...) i altres residus domèstics. D'aquesta manera es reforcen les recollides selectives que ja funcionen (cartró, vidre, llauna, piles) i volen evitar que productes amb una forta càrrega contaminant i/o tòxica es dispersin en el medi, per exemple per abocaments incontrolats. Així s'assegura que el residu es valoritza com subproducte i en cas de

ser perillós s'obliga a trobar un mitjà per deixar-lo inert o aïllat.

Actualment hi ha 15 deixalleries obertes a tot Catalunya i més de 25 projectades per fer. No totes admeten encara tots els productes però ho faran quan apareguin les empreses de valorització i reciclatge que s'ocupin de recollir-los. Pel que fa als plàstics, a algunes poblacions ja es recullen, fins i tot amb contenidors pel carrer, però costa bastant d'aprofitar-los perquè s'han de classificar molt bé segons els tipus (PVC, transparent, blanc, groc, blau, PET, polietilè, porexpan, poliestirè...) i el procés de reciclatge a seguir. Això també passa amb tetrapaks, bolquers, bosses d'alumini-plàstic, ... que combinen materials de difícil separació.

TOMÀS MORÉ



# EL JOVENT DE "L'INSTITUT"



La joventut és un dels grups socials que estableixen unes relacions més intenses amb l'espai. Tot i que els espais són més rellevants a les ciutats, als pobles esdevenen espais "privats" on comparteixen modes, signes, músiques, normes i valors, en les relacions d'amistat i creen un ambient càlid, "familiar".

Els grups de joves s'adapten sempre al seu context ecològic i social, però també creen el seu territori propi, s'apropien de determinats espais urbans: el carrer, la plaça, el banc del passeig, el pub, la discoteca, ... Per definir aquests espais un punt de partida comú per molts d'aquests grups el trobem en la institució educativa i aquest fenomen és més interessant quan el mecanisme surt de l'àmbit estrictament local.

## EL PAPER JUGAT PER L'INSTITUT D'ARBÚCIES

Des que el 1965 se sol·licità la creació d'un Centre Lliure Adoptat (CLA) per impartir estudis de batxillerat a Arbúcies es tenia present la necessitat que aquest fos d'àmbit comarcal, perquè tal com es referia a la seva memòria, en benefici dels alumnes "... cuyas poblaciones estan muy dispersas pero que confluyen comercialmente, deportivamente, médicamente y religiosamente...". Es pretenia resoldre el problema de posar a l'abast de les poblacions un ensenyament mig solvent i de cost reduït. Poder donar un nivell de formació alt és un propòsit que els pares desitgen per als seus fills però, a més, poc conscientment, s'iniciaven relacions que enfortien les ja existents amb els vincles familiars, comercials, institucionals, associatius, ... entre les diferents poblacions d'Arbúcies, Breda, Hostalric i Sant Hilari Sacalm.

El 1980, conjuntament amb la incerta situació de futur del ja Col·legi Homologat (veieu Perxada n.3, 1a època, gener 1980), la creació de l'Institut de Sant Celoni obligà a reconsiderar com participarien econòmicament els alumnes d'Hostalric i Breda perquè no marxessin a aquest

nou centre. Malgrat tot, el maig d'aquell any, la creació de l'Institut Nacional de Batxillerat Mixt i l'aparició de la secció de Formació Professional varen ser una realitat que reforçaria el futur de la relació entre les comunitats dels diferents pobles. Aquest fet consolidava un servei amb les garanties d'oficial, atès que primer el Ministeri d'Educació i després el Departament d'Ensenyament n'asseguraven el funcionament i el manteniment.

Activitats i iniciatives de professors, pares i alumnes han culminat en més de 10 anys amb l'enriquiment de la vida cultural dels pobles, especialment d'Arbúcies, en què l'enriquiment a més fou econòmic. S'han celebrat trobades, xerrades, intercanvis internacionals, festes, exposicions, debats promoguts directament o indirecta pel centre o persones vinculades a aquest. El llibre commemoratiu del 10è aniversari és una clara mostra de la maduresa de la institució educativa.

D'aquest llarg bagatge se'n deriva una generació, ja avui real, sens dubte, amb una nova "sensibilitat vital", que es diferencia de les generacions precedents i que com a tal segur troba o trobarà la seva "missió històrica" a través del seu petit context.

## LA REFORMA EDUCATIVA I EL NOU MAPA ESCOLAR

L'activitat del curs escolar 92/93 es veié alterada pel projecte d'Ensenyament de fusionar les línies de BUP i FP per crear l'Institut d'Ensenyament Secundari (IES), que ja era efectiu el curs 93/94. Després de l'important esforç efectuat per les comunitats de pares, professors i alumnes per fer el canvi el més positiu possible, tots tingueren la sorpresa que suposà l'aplicació de la reforma educativa amb un nou mapa escolar (veieu Perxada n.2, 2a època, primavera 1995).

A principis de 1995 el conseller d'Ensenyament presentava un nou mapa escolar amb la construcció d'IES a Hostalric i Sant Hilari Sacalm. Aquest fet, apart dels canvis radicals del sistema educatiu que aporta l'ESO, limita a posar per exemple, totes les modalitats de batxillerat previstes: el científic, tecnològic, humanístic i artístic. I a més, divideix els esforços d'infraestructura i d'equipaments en anar els diferents pobles per separat. La construcció de barracons per posar més alumnes en uns casos congela l'ampliació o la reforma d'edificis ja existents. Però el canvi fonamental, el nou mapa escolar transforma l'àmbit subcomarcal en tres àmbits quasi locals.



## NOVES MOTIVACIONS PELS PARES D'ALUMNES

La implementació de l'ESO en els diferents IES replanteja als pares força coses i de diferent manera. L'ampliació de l'obligatorietat de l'ensenyament, fins als 16 anys, es veu unànimement molt positiva per la situació actual de difícil accés al món laboral. Però el fet de començar el primer cicle d'ESO a partir dels 11 anys obre noves perspectives. Aquells qui poden seguir portant els seus fills en un centre diferent però prop de casa, sense necessitar transport (d'Arbúcies, Sant Hilari o Hostalric), contrasten amb aquells qui han de buscar la millor alternativa per als seus fills (de Breda, Massanes, Fogars de Tordera o Espinelves). Aquests últims, segons el nou mapa escolar, els correspon desplaçar-se al centre públic d'Hostalric per la qual

cosa se'ls subvenciona el transport i els serveis de menjador.

Però la curta edat dels fills i les condicions dels aularis (barracons tancats amb reixes) ha motivat que alguns pares de Breda s'hagin decantat per l'oferta privada, perquè sempre s'ha considerat que prenen un major grau de responsabilitat sobre els alumnes, aprofiten millor el temps i disposen de millors instal·lacions. Tenint en compte que a la Selva no existeixen gairebé aquests centres i que l'oferta al Vallès Oriental és minsa, han hagut de desplaçar els seus fills a centres de Girona ciutat o de La Garriga, que poden oferir serveis de transport diari. De tota manera aquesta preferència ha perdut pes quan hi ha altres germans de més edat que ja estudien en el centre públic i quan també es

veu extremat el control sobre aquest col·lectiu més jove. L'argument econòmic sol ser decisiu. L'ensenyament a la privada no és car, però els serveis i les activitats complementàries que se li associen no tothom pot permetre-se-les.

En el cas dels alumnes que han començat directament el segon cicle d'ESO, majors de 13 anys, han pogut triar més. Els alumnes d'Hostalric i Sant Hilari Sacalm han pogut quedar-se al seu poble, cosa que l'economia familiar agraeix, però en algun cas també ha prevalgut la qualitat de l'ensenyament. Com que són centres que incorporen nous cursos i amb poca experiència, alguns pares, per la manca de confiança, han preferit l'IES d'Arbúcies on encara hi ha una gran quantitat d'alumnes d'aquests pobles. A Breda és on aquesta opció s'ha tingut més en compte, tot i la gratuïtat del transport i del menjador d'Hostalric. A Arbúcies li queden pocs anys en aquesta posició perquè els pares han de procurar-se un sistema de transport per cada cop menys persones.

Tot i els canvis sobtats, els pares creuen que la seva decisió no serà definitiva. En el cas de Breda, l'escola d'Educació Primària no descarta remodelar-se per poder absorbir l'ESO en la revisió que s'ha de fer el 1999 i refer de nou el mapa escolar. Els resultats de disminuir la ràtio alumnes/aula o professors/centre ja es veuran en el futur.

Algun aspecte positiu del canvi, per la proximitat, és el lligam més estret que es demana als pares a les APA i als Consells Escolars que revitalitzen la seva participació. Abans, cal recordar, que molts pares no es desplaçaven, normalment, per reunir-se amb els pares d'altres pobles.

*Els barracons de l'IES d'Arbúcies han solucionat els problemes d'espai dels últims anys.*

Foto: Josep Camps





## PREMIS LITERARIS 10è ANIVERSARI CURS 89/90

### LA PERDUA DE L'ÀMBIT SUBCOMARCAL

Les conseqüències d'aquesta sèrie de canvis no tenen repercussió immediata per tothom però gradualment es notaran. D'aquestes la que hom considera més important és el fraccionament de l'àmbit subcomarcal i l'homogeneïtzació de l'ensenyament secundari.

La relació del jovent dels diferents pobles ha generat, durant gairebé trenta anys, un caliu que ha estat motor per molta activitat que s'emmarca en el context ecològic i social que representa la nostra vessant del Montseny. Els lligams més o menys importants; alguns, nous vincles familiars entre pobles prou distants (Sant Hilari Sacalm i Breda, per exemple); altres, associacions i entitats amb objectius supralocals; s'han originat gràcies a coincidir en diferents llocs, i no necessàriament a l'Institut però sí potenciats per aquest. Uns campionats esportius, uns bars, unes discoteques i uns pubs determinats, unes festes tradicionals i unes dates assenyalades, unes convocatòries a concursos, concerts o, simplement, uns treballs de classe han generat el trànsit de joves entre els pobles durant els caps de setmana que reforcen molt els llaços d'amistat, i han estat punt de partida per molts altres projectes de vida: la feina, la família...

És una evidència que la formació rebuda en l'ensenyament obligatori predetermina el tipus de formació en cicles superiors. En zones no urbanes l'oferta d'aquesta formació és més limitada. La divisió en diferents centres empobreix més aquesta oferta. Per exemple, pel cas del Batxillerat, únicament les línies majoritàries es mantindran (la científica i la humanística) i les altres (la tecnològica i l'artística) no seran possibles. Pel cas de la Formació Professional en grau mitjà es

produiran efectes similars. Possiblement, aquest fet provocarà, en un relatiu curt temps, un avançament de l'edat (als 16 anys) en què l'alumne es prengui seriosament l'oferta de formació a les ciutats properes (Girona o Vic), i no exclusivament de formació universitària.

### ALTRES PERDUES I GUANYS

Hom creu que aquests aspectes relacionals, amb el fraccionament dels col·lectius d'alumnes de diferents pobles, no es perdran, però sí deixaran de ser tan importants en noves generacions. Amb sort, encara cal recollir fruit de l'actual. Segur que els fills d'aquesta generació es beneficiaran d'una sensibilitat cap a la formació diferent, molt més estricta i exigent que la que varen gaudir els seus pares.

Els temps canvien i tothom intenta adaptar-s'hi. Els mecanismes que han funcionat en el passat i han estat útils no han d'actuar pas igual en el futur. Hi ha molts aspectes nous que segurament influïran tant o més que els coneguts fins ara.

TOMÀS MORÉ

*"... no ens ho preniem gaire a la valenta i no deixàvem que res s'interposés a estar una estona amb els amics, mirar una bona pel·lícula o sortir de gresca. Èrem, per sobre de tot, joves.*

*Organitzàvem festes, vagues, dies en record a algun esdeveniment, excursions...; llavors tot l'institut es reunia i s'unia."*

RECORD AL MONTSORIU I ARBÚCIES. Maria Cuberta i Camps, 2n BUP

*"...els meus pares, quan vaig fer el batxillerat, em volien dur a una privada, però ho tenia lluny ja que m'havia de desplaçar a Girona; en canvi hi havia un institut a un poble veí i, pujant i baixant cada dia, podia dormir a casa. Els primers dies recordo que m'hi trobava sola i només esperava el moment d'anar a buscar l'autocar i fer via cap amunt, però, a mesura que coneixies la gent, veies que cada cop t'hi trobaves més bé."*

BELLS RECORDS. Marta Serradesanferm i Fàbregas, 1r BUP

*"Aquella nit, ens vam explicar tota la nostra vida a partir de l'acomiadament de l'últim dia de curs. Ens vam recordar d'aquelles fantàstiques festes que es feien al "Payo" d'Arbúcies. Vam recordar les assignatures preferides: anglès i ciències i tots els professors que ens feien classe."*

RECORDS, VELS RECORDS. Marta Noguer i Ferrer 1r BUP



# MÚSICA *Cultura*

## DELS PRATS D'ESCALARRE AL PEU DE LA BASSA DE LA FARGA (UN EST

Pràcticament sense voler-ho, ens hem passat l'estiu de concert en concert. Si no el teníem aquí ens l'havíem d'empassar pel televisor. Dr. Music, Ozona o Pop festival han estat protagonistes per diferents motius. Tot i així no cal obviar que, a un altre nivell, també ho han estat l'Acampada-Rock o el concert de rock de la nostra Festa Major.

Ara a la tardor retrobem la normalitat i, amb el temps de jutge, podem valorar aquest allau d'esdeveniments musicals d'una manera més relaxada i profunda. El mercat discogràfic i el món de la música en general pateixen, d'un temps ençà, una sobresaturació de propostes. Aquest fet es fa palès en els concerts que, lluny d'oferir l'establiment d'una colorista i variada gamma d'actuacions en viu, ofereix un espectre monocromàtic tirant a grisós.

La moda d'amenitzar els esdeveniments puntuals amb un concert de rock està quedant en desús, principalment per la repetició fins a l'infinit de la fórmula i per l'escassa exigència programativa. Davant d'aquest panorama, un servidor es va permetre el luxe d'atendre les propostes que considerava més interessants i, tot i que se'n va deixar alguna, va tractar d'estalviar-se la palla. El 29 de juny obria el foc Lluís Llach, presentant el seu darrer treball **Porrera**. Nombrós públic es va aplegar a l'antic camp de futbol per escoltar el discurs monòton i carrincló del cantautor de Verges. Llach, que es parapeta en això que en diuen maduresa artística, basa la seva proposta en un bon muntatge escenogràfic i un professional acompanyament musical. Tot i així oblida que el seu missatge, altra hora punyent pel seu contingut polític, s'ha anat amanerant i prenent un to gairebé fantasmal. Ni tan sols va reeixir-se en les revisions dels seus èxits de sempre. Tanmateix si Llach, tot i ser una parodia de si mateix, va triomfar a nivell de públic (i ho continua fent a

nivell de vendes), més cru ho tenen alguns del nous valors del mal anomenat rock català, que van ser escollits per amenitzar la festa dels Quintos d'enguany. Resulta ser que el 5 de juliol es celebraven les 24 hores de futbol sala i això va ser un obstacle massa gran per la bossa dels pobres aspirants a recluta. D'altra banda cal considerar que el cartell no era gaire atractiu: Sui Generis, Barri Baix i Impresentables.

Per atractiu, al menys pel públic en general, s'entén un cartell com el de l'Acampada-Rock dels 19, 20 i 21 de juliol amb Al Tall, Brams, Màgia Blanca i Ja T'ho Diré. Per diferents motius que no venen al cas se'm van passar les actuacions dels tres primers, però no em vaig voler perdre l'actuació dels Ja T'ho Diré.

El cas d'aquests menorquins residents a Girona mereix un tracte a part, perquè són, sens dubte, el grup de rock cantat en català més en forma. L'embolcall, però, no era el més propici per fer-ne una valoració positiva. Una trobada de marcat caire polític d'aire *neo-cumbayà*. La situació era gairebé surrealista: Un servidor tractant d'escoltar música. El barbut del meu costat (amb tots els meus respectes pels barbuts) creient-se a la Diada de Sant Boi del 76, em trepitjava al mateix temps que onejava una bandera. I els de dalt de l'escenari, poc atents al meu sofriment i al deliri de l'altre, recordant-nos a tots plegats les excel·lències del seu amor. Solament el temps i l'escolta més acurada del seu darrer **Moviments Salvatges**, em permeten fer una valoració més reflexiva del que va ser aquell concert.

Els Ja T'ho Diré són un grup que basa la seva proposta en un pop-rock força clàssic, adobat amb una sèrie de condiments que la fan més atractiva i original. D'una banda, el ritme *funky* que apliquen a temes com "Tinc es cor calent" o "Ei, Joan". De l'altre, el component acústic, de marcat aire

mediterrani, de "Quan jo te toc tu te fons" o "Si véns", o l'aire morisc de "Mirall trencat". Això últim, i en vistes als seus primers treballs, potser per prescripció facultativa, però això ja són figures d'un altre paner. Tot això sense masses estridències i amb profusió dels mig temps. En definitiva, una bona recepta aplicable al públic massiu que no queda malparada davant de la crítica especialitzada. Si a això li afegim un bon treball de promoció (a càrrec de l'única discogràfica gironina del sector, Música Global) i un bon directe, és lògic que els resultats no s'hagin fet esperar.

El col·lega de la bandereta va continuar amb la mateixa actitud durant les versions. Primer mentre els de dalt versionaven el "Rock del Cayetano", dels pioners del flamenco-rock Veneno. I després, saltant com un beneït amb la segona revisió de la nit. Es tractava del "Bingo" de Carlos Santana, on els Ja T'ho Diré s'apuntaven a una festa *cumba* del més pur estil de l'Elèctrica Dharma. Colofó obvia.

Tanmateix deixem enrera les ofertes més comercials per viatjar cap a l'altre extrem, cap als grups de base, on no hi ha publicitat i, per tant, hi destaca la veritat. Això era el que ens oferia, per bé i per mal, la primera de les nits joves de la Festa Major que, sota l'organització del Consell de Jovent d'Arbúcies, aplegava a quatre formacions d'estils molt diferents. Abans de continuar, però, lamentar que, a l'endemà, la pluja ens boicotegés la festa que ens preparaven els *eskatalitics* Doctor Calypso, amb presentació inclosa del seu calent **Tòxic sons**, tant per la novetat com pels ritmes que s'hi inclouen.

Tornem però al dia 26. Obrien el foc els isards de Ja Hi Som Pel Tros, un grup de pop desenfadat i sense pretensions que va complir a la perfecció amb el seu paper d'improvisats teloners. Tot i així, cal que s'esmercin en la formació i el





## DE CONCERTS)

rodatge de la seva idea inicial, perquè encara està una mica verda. Tanmateix, van poc a poc i amb bona lletra.

Tot seguit van pujar a l'escenari La Fel·lació de Cupido, del que us en parlaré després més àmpliament. I els seguiren els Gàndels, un grup al que convindria un cert reciclatge, en vestes del desfasat rock que practiquen.

I per tancar, els Objectes Perduts que actuaven per segona vegada en pocs mesos a Arbúcies i que, per diferents motius, no van poder reeixir el seu bon debut. Potser perquè els va tocar ballar amb la més lletja, tancar el concert a quarts de tres de la nit, amb escàs públic i amb alguna que altra copeta de més. Però, tenim testimonis que poden donar més de si i que el repertori de **Blau** es pot esbrèmer millor.

Però passem a La Fel·lació de Cupido i posem-nos en antecedents. De Roda de Ter, La Fel·lació són un grup que practica el que avui s'etiqueta com a *crossover* i que disposa únicament d'una excel·lent cinta de presentació titulada **Unmaterial Rising Sun**. En temps en que el rock es considera quelcom obsolet, La Fel·lació de Cupido ens ofereix una proposta que ens fa creure que encara podem escriure un punt i seguit. Un punt i seguit d'altra banda, que no es basa en tornar a donar la volta a la truita del rock, sinó en mesclar sàviament diferents estils o fusionar-lo amb d'altres gèneres com el funk, el jazz o la bossanova.

La recepta no és nova i l'apliquen a la perfecció un munt de bandes d'arreu del món. Però en aquest cas hi apareix la personalitat.

I precisament d'això, La Fel·lació en va sobrada. Perquè a la seva proposta hi podem sentir els ecos del funk dels Red Hot Chili Peppers, de la contundència dels Rage Against The Machine i dels desenvolupaments progressius dels Faith No More. Però sonar, el que se'n diu sonar, només sonen a una cosa: a La Fel·lació de Cupido.

També cal tenir personalitat per portar

aquest nom sense cap rubor, per mantenir una actitud arrogant damunt de l'escenari, encarant si s'escau al públic. I d'això en té part de culpa el seu cantant, en Roger Usart, home de poques paraules però amb un tarannà sòlid al front de la banda. Aquest *savoir faire* es reforça amb les seves virtuts com a vocalista, capaç d'abastar infinitud de registres.

Molts us preguntareu com és possible que parli tant d'un grup semidesconegut que només disposa d'una cinta amb sis temes i que ni tant sols està distribuïda. Doncs, per una raó molt senzilla, perquè prescindint de la forma tenim el fons i, crostes a part, La Fel·lació té molta molla.

D'altra banda, i aprofitant l'avinentsa, també podem establir un paral·lelisme entre aquest concert i invents com el Doctor Music Festival, que pràcticament coincidí en dates.

Pot semblar que entre aquestes dues propostes hi hagi un abisme.

Tanmateix penso que hi poden haver punts de comparació. I penso que, els que ho vam saber aprofitar en la seva justa mesura, vam disfrutar tant o més que els que van anar als prats d'Escalarre. Perquè no sempre es tracta de tenir les millors cartes, sinó de saber-les jugar.

M'explicaré. El festival d'Escalarre era un negoci segur, com tots els que munta la gent de Doctor Music. Tots els asos a la mà: Una programació que tractava d'abarcàr un ampli ventall de públics (dels dinosaures del rock al techno més vanguardista), bon suport promocional (contraportades pagades a les millors publicacions estatals), excel·lent incidència mediàtica (la

televisió hi connectava en directe cada dos per tres) i superior mercantilització de l'esdeveniment (no es podien entrar begudes de fora i dutxar-se costava 150 pessetes).

A Arbúcies jugàvem les nostres cartes: programació desequilibrada i nul·la promoció per una banda (el nom dels grups no sortia ni als programes, perquè es veu que això de dir-se La Fel·lació de Cupido pot ferir la sensibilitat dels arbuciençs). Entrada gratuïta i cervesa barata per l'altra (molt important).

El que passa és que això de la música s'ha convertit en un gran negoci en el que el joc en si mateix esdevé menys important que les quantitats apostades. Com és de suposar, el Dr. Music es va emportar la timba, tot i que no necessàriament pel joc desplegat.

I a més a més, amb ajudes externes. Com la de la televisió pública, que oblidava això, que és pública. Com la de les autoritats, que prescindien de les hectàrees de prat senceres que es fan malbé per anar a fer l'indi un cap de setmana. Com la del personal, que s'apunta al "Donde va la gente?, Donde va Vicente", prescindint del que va a veure. O, com no, la d'artistes i discogràfiques, donant-li el vistiplau. Però la música està per sobre de les juguesques. La música, el que se'n diu música, la pots trobar sovint en aquests locals mig buits que sovintegen arreu de casa nostra. I la vam trobar a la Festa Major. Però molts, al no poder prescindir d'aquests elements externs, no se'n van assabentar, i van haver de pujar als Pirineus a buscar-la.

QUIM GUILLAMON



# Entitats i Persones

# ASSOCIACIÓ DE JUBILATS I PENSIONISTES

Repasant les nombroses entitats de la Vila d'Arbúcies, dedicarem aquest número a parlar d'una entitat molt peculiar, es tracta de l'**Associació de Jubilats i Pensionistes d'Arbúcies** i ho hem fet amb el seu secretari Josep M. Bosch que ens obre de bat a bat les instal·lacions. En Josep M. ens diu que l'any 1981 concretament des del 10 de gener ja hi ha constància d'aquesta entitat i que els estatuts d'aquesta associació foren aprovats el 26 de març del mateix any. Un any més tard, el 3 d'agost de 1982 el molt Hble. President de la Generalitat Jordi Pujol, inaugurava el local del carrer del Sorral, núm. 9. Aquesta associació reuneix la seva assemblea, formada

pels socis 1 cop a l'any i cada tres anys aquesta assemblea escull la Junta, que en l'actualitat i des de l'any 1994 està formada per les següents persones:

President: **Carles Callis i Tusell**  
Vicepresident: **Pere Ball-llosera i Dalemús**  
Tresorera: **Assumpció Buixó i DSaurí**  
Secretari: **Josep Bosch i Pelegrí**  
Vocals: **M. Farners Sureda Masó**  
**Carme Pujol Font**  
**Conxita Izquierdo Miguel**  
**Mercè Ferrer Soler**  
**Victòria Funollet Moré**  
**Joan Massaguer Comas**  
**LLuís Nogué Oliveras**  
**Joan Farrés Vilafort**  
**Josep M. Cayró Sagra**  
**Joan Canaleta Julià**

En el moment de fer l'entrevista, l'entitat té 620 socis, amb una mitjana d'edat de 69/70 anys i el soci de més edat en aquet moment és el senyor Miquel Mollera Tutusaus, nascut l'any 1900.

Per poder formar part d'aquesta associació, cal ser jubilat o pensionista o tenir 60 anys.

Els socis paguen una quota de 1400.- ptes l'any, que fa que abarateixi els serveis que es poden utilitzar dins de la Llar.

Una entitat plena de vida, en el sentit més literal de la paraula i que disposa de múltiples activitats i serveis com ara: teatre, pista de ball, biblioteca, despatx, bar, bingo, perruqueria, servei de

rehabilitació, sala polivalent, les golfes, amb una cuina equipada on es fan diverses activitats culturals, taller de manualitats i servei de podologia.

El bar és un dels serveis més freqüentats. Funciona cada dia, a les tardes.

Diàriament, hi passen unes 60 persones. L'ambient és molt familiar i també disposa de jocs de taula i de billar. Els clients habituals bàsicament són homes. També s'hi pot llegir la premsa.

Les dones en canvi són les protagonistes del taller de manualitats on es fan activitats tan diverses com ara: arranjament de roba usada, fer mitja, brodats, punt de creu, roba pintada, esmalt al fred, treballs amb arpallera, entre d'altres.

Tots aquests serveis estan ubicats al local del carrer del Sorral, un local que ja havia tingut la seva història, perquè havia estat la seu del **Casino** i de **"EL Renaixement Arbucien"** anomenat també cal Xic.

Un cop al mes es fa una excursió i a vegades se n'han fet de més llargues: un cop de setmana o estades de vacances.

També un cop al mes s'acostuma a fer una xerrada. La junta escull el tema, però cal dir que les de temes mèdics són les que tenen més èxit, sobretot si estan fetes pel propi equip del CAP.

Aquestes darreres activitats esmentades són compartides per homes i dones.

Foto: J. Camps





# JUBILATS D'ARBÚCIES

Foto: Rosa Frigola

La Llar de Jubilats també té una companyia de teatre, no formada exclusivament per jubilats, sinó oberta a tothom. Aquestes representacions s'acostumen a fer en el propi teatre però també es fan sortides a fora i sobretot es vol continuar l'experiència d'anar a fer els espectacles a l'hospital. Un dels projectes que tenen entre mans és posar en marxa una escola de teatre amb un monitor que ensenyi diferents tècniques. El curs anirà adreçat a la mainada. Una altra de les activitats que té molt d'èxit és el ball que es fa cada diumenge de 6 a 9. Aquest ball aplega 65 o 70 persones i com a peculiaritat dir que la música sempre és en directe.

Val a dir, que quan hi ha l'oportunitat de fer alguna cosa nova s'accepta amb il·lusió, aquest és el cas del Taller de memòria que durant aquest darrer trimestre de l'any s'ha dut a terme.

En un estudi recent, s'ha posat de manifest que en 1 any passen per aquest local unes 29.000 persones exceptuant el servei de rehabilitació que no està comptabilitzat en aquest estudi.

Els jubilats també han promogut projectes que s'han dut a terme amb l'assessorament de "la Caixa" com ara el del Joc o el de la Interculturalitat, que encara es porta a terme amb un grup de 18 dones de color, que

aprenen a cosir, fer mitja, etc. i 12 homes que aprendran nocions de bricolatge i electricitat. Cal dir, que mentre dura el curs de les dones, un grup de voluntaris munta una guarderia amb els nens. Acabem d'esmentar una paraula clau en aquesta entitat **VOLUNTARI**. El voluntariat d'Arbúcies té el seu principal potencial en els jubilats, i a més a més té el seu propi grup de voluntaris.

Els jubilats d'Arbúcies, formen part del consell consultiu de la gent gran del Consell Comarcal de la Selva i una comissió gestora està treballant per la possible ubicació d'un centre de dia a la nostra vila.

## FESTA ANYAL DEL JUBILAT

El passat mes d'octubre, va tenir lloc com ja és habitual, la festa dels jubilats, que enguany va comptar amb la presència del director general d'Acció Cívica de la Generalitat, Josep Lluís Cleries el qual va contribuir amb el seu parlament a la lluidesa de l'acte, així com també la coordinadora de Projectes de la Fundació "la Caixa", Sra. Rosa Gras. Aquesta festa també va tenir una part lúdica i va acabar amb un dinar de germanor.



Foto: J. Costa

## SEMPRE ESTAN DISPOSATS A COL·LABORAR

La voluntat de servei d'aquesta entitat és claríssima: tenen temps i el volen dedicar als altres. Un petit exemple, és la col·laboració que any rera any fan amb la regidoria de cultura de l'ajuntament, embolicant els paquetets del caga tió.

## ECONOMIA SANEJADA

La filosofia de l'entitat és que les activitats que es realitzen s'autofinanciïn, amb la qual cosa, podríem constatar que tenen una economia sanejada. Per Nadal també es fan participacions de loteria, que es reparteixen entre els socis i simpatitzants. Una petita mostra més, que el que tenen: temps, instal·lacions, projectes, il·lusions ho volen compartir amb tothom, a nivell particular amb els seus éssers més estimats i a nivell de col·lectiu amb tot el poble.

CARME TORELLÓ



## TAL COM ENS HO HA EXPLICAT LA LÍDIA TAYEDA



Foto: J. Camps

Al primer cop d'ull, ja veiem que la Lúdia és una noia jove. Ens agrada parlar amb la gent de totes les edats en aquest apartat d'entrevistes a persones. No ens volem limitar a parlar d'una edat en concret, ni d'un sol ofici ni sexe. Tothom té alguna cosa a aportar, i tots hi tenim quelcom a dir que pot resultar interessant per als lectors i lectores. Per això ens ha agradat que la Lúdia ens acceptés aquesta entrevista, la qual mirarem que ens la faci conèixer un xic més als qui la vèiem de passada.

La Lúdia viu amb els seus pares i la seva germana Maria. És conscient del fet que viure amb els pares li permet dedicar-se a totes les coses que li agraden i a portar un ritme d'activitats que d'altra manera no podria seguir. Ho defineix així; quan t'entens amb la família i els pots explicar els teus problemes, i veus que et comprenen, tenen menys importància els maldecaps a la feina o amb els amics, etc. Saps que tens un aixopluc en tots els sentits de la paraula.

Té un bon record de l'etapa d'estudis. Encara manté molt bona relació amb tots els amics i amigues de l'escola. Se'n recorda de les sortides que feien, acampades els caps de setmana amb joves d'altres pobles, etc. Va ser aleshores que va començar a tocar la guitarra, en aquestes trobades.

Quan va fer els darrers cursos a l'Institut, ella encara no veia molt clar que faria en el futur, compaginava els estudis amb els de música, una de les seves grans aficions. L'amor a la música li ve de família, el seu avi Pere Clapés -músic de professió i que ha tocat molts anys a

l'Orquestra Maravella- la va animar des de molt petita per fer els estudis de piano. Sempre ha tingut present, que ha après a tocar aquest instrument amb el seu avi al costat. També té un bon record d'un professor de música, el senyor Sànchez, que va ser qui la va encaminar cap al Magisteri. Mai no li podrà agrair prou que ell veiés tan clar que podria dedicar-se a fer de mestra, i ara exerceix en l'especialitat que més li agrada, que és la música, a l'escola Vedruna d'Arbúcies.

Ens explica la seva estada a Girona, durant els estudis de Magisteri. S'hi va sentir bé en aquesta ciutat. Sempre mira d'anar-hi, si no és per fer un curset per a millorar els seus coneixements, és per esbargir-se.

Però hi ha un apartat en les seves aficions, prou important com per parlar-ne, i és el deliri d'actuar dalt d'un escenari, o sigui fer TEATRE amb majúscules. Prodrria haver estat la seva professió si no fos perquè, tal i com ella diu necessita trobar-se segura; i la inseguretat del món del teatre, la incertesa econòmica de viure d'aquest ofici, les dificultats per entrar en el camp professional,... van decantar-la d'encaminar-s'hi. Per això va deixar el teatre com a primera afició juntament amb la música. Si l'heu vista actuar, ja sabreu com interpreta els personatges. Sempre té temps per al teatre diu, però li sap greu no tenir-ne més per al piano, el té un xic abandonat. I encara menys en té per a llegir, tot i que mira de buscar un forat per fer-ho.

Li agrada explicar-nos les últimes vivències, les que més l'han impressionada últimament. Per això ens parla de la seva estada d'un mes, com a brigadista, a Palacagüina. Han estat unes vacances tan diferents de les que havia fet fins ara que no tenen punt de comparació.

Les seves sortides anteriors havien estat com a allò que entenem per anar a fer turisme: viatge organitzat, estada en hotels de categoria tirant a alta, trasllat a veure monuments o aspectes característics del lloc que es visita, en fi ja ho sabeu. Però d'aquí a dir que es coneix un país, hi ha un abisme, realment no coneixes com viu la gent.

Viure a Nicaragua durant un mes, convivint amb una família, veient que tot i tenir poc per menjar a tu te'n posen una mica més que a ells. Veure i viure les seves necessitats en la vivenda, en l'alimentació en el vestir,... fan que, de veritat, tornis d'aquest país amb una visió del teu món completament diferent. Realment tenim de tot i de sobres.

Quan es va decidir per fer aquestes vacances, va ser animada per una bona amiga, que després no hi va poder anar. Sentia que marxava amb por; no sabia amb qui ni amb què es trobaria. Però un cop allà de seguida va tenir bona relació amb la família i amb l'ambient, i el mes se li va fer curt. Abans de marxar la seva mare li enumerava les dificultats que podria trobar. Sembla, és a dir afirma, que no va agafar ni una trista febre. De dificultats, si n'hi va haver alguna, que de tot hi ha, no ens enganem, no van ser prou grosses com per desanimar-la de continuar fent intercanvis de coneixences amb països pobres, no com a espectadora, sinó vivint com una més els problemes de cada comunitat.



# LA VIDA A ARBÚCIES A PRIMERS DE SEGLE (Una visió femenina)



En aquesta segona part de l'entrevista a quatre senyores d'edat, que iniciarem en el darrer número de PERXADA, hi trobareu altres apartats que completen una visió retrospectiva del poble i la seva gent. L'altre dia us parlàvem de l'escola, dels jocs i del treball a l'Arbúcies de fa vuitanta anys. Avui, seguint els records de les nostres interlocutores: Àngela Planas, Joaquina Guiolà, Maria Ferrer i Joaquina Cuminal, us parlarem de les diversions del jovent i de les celebracions.

## LES DIVERSIONS

La distracció principal -tant pel jovent del poble com pel de pagès- era el ball, generalment tocat amb manubri i esporàdicament amb orquestra. Se'n feia tot l'any -excepte la Quaresma- a Can Sitra i a Cal Xic. També les ballades de sardanes eren molt concorregudes i se'n feien sovint, recordem que hi havia dues cobles orquestres al poble. Una altra distracció era el cine mut que feien a Cal Xic o al Casino. També anaven a la Font de Can Cassó a prendre refrescos. A més, el jovent feia seguir les festes que se celebraven al voltant d'Arbúcies, en diferents diades. A Cal Monjo, a Can Sautó o el Roser de Joanet eren les més concorregudes. En aquests llocs -junt amb el ball de Can Sitra- es trobaven el jovent del poble i el de pagès. En aquests balls solien començar moltes relacions i festejos.

## A LA VILA

"Recordo haver anat de molt joveneta, a Can Pere Parés, a un ball tocat amb flabiols, que sempre tocaven el mateix. A Can Sitra feien ball amb manubri pels de pagès a les quatre de la tarda. Els del poble hi anàvem per esperar el ball del Cal Xic que començava a les sis. Sortint de Cal Xic anàvem a Can Cassó a beure aigua amb ametlles d'Arenys, dues ametlles valien 15 cèntims. També podies veure xarops i sodes de diferents gustos. Després anàvem a sopar i havent sopat -si a casa ens

deixaven- anàvem al ball de nit de Cal Xic. Les noies no pagàvem el ball, els nois, sí. Pagaven un ral a Can Sitra i l'abonament de la Societat de Cal Xic, sis rals al mes. Alguns pagaven un got de vi a en Mistos -que feia anar el manubri- perquè fes durar més els balls que els interessava. També s'havia fet ball a Cal Palillo, a dalt i a baix. Hi havia noies que no anaven a ballar i ens criticaven a les que ho feiem. L'endemà les monges ja sabien quines eren les que havíem anat al ball. Per la Quaresma en lloc del ball feien varietés. Sempre eren els mateixos artistes. Ja



Foto: AHMA

els coneixiem tots. També havia ballat sardanes. Els dijous d'estiu, al vespre, en tocaven davant de Can Torres. Ho emprerien els

mateixos músics. Recordo en Ferragut passant a cobrar entre el jovent, que pagaven 10 o 15 cèntims, cada u. Hi havia molta gent a les sardanes.



Foto: AHMA



A l'hivern en tocaven a la sala de Cal Xic, i tot trontollava... Era un perill. Abans de fer ball, a Cal Xic, també havien fet cine. Feien pel·lícules mudes d'episodis que esperàvem amb una devoció...

Quan era temps, per l'afició de ballar, anàvem a peu al Roser de Joanet. Marededéu, quina assolellada! Allà hi trobàvem jovent de Sant Hilari. Però, a entrada de fosc ja havíem de ser a casa. Sortíem tot el grup de nois i noies després del ball del ram i baixàvem cap a a Arbúcies passant pel sot de Can Farriol. A Lliors jo no hi havia anat a ballar, però a Can Sautó, sí. Feien el ball amb flabiols en un envelat de rama, i també hi rifaven ous. Tot això ho seguíem a peu. També havíem anat a Can Vilà, per la festa major de Sant Feliu de Buixalleu, que hi feien un envelat de rama i ball amb orquesra. Ens hi trobàvem gent d'Arbúcies, de

Breda i d'Hostalric. Aquí hi anàvem amb el cotxe de línia.

Les relacions amb els nois les feiem al ball, d'aquí sortien molts festejos. Jo vaig començar a festejar als 17 anys i em vaig casar als 27".

•••••

"A mi les sardanes em portaven "loca", no em cansava mai de ballar-ne. El Sr. Riumalló ens va dedicar una sardana a tres amigues que sempre anàvem juntes, i en va dir "Les tres dansaires". Les ballades es solien fer a la plaça organitzades pels mateixos músics, que passaven a recollir la voluntat.

També anàvem a ballar a Can Sitra. L'home que tocava el manubri deia que cap músic havia tocat més que ell. També solia anar al cine a Cal Xic, amb la meua germana. Fora del poble, havíem anat a ballar a Cal Monjo

amb altres noies, i acompanyades sempre per les mares. Un any hi vaig ballar una "toia", que era una postal amb un ram de pensaments brodats. Pel Roser anàvem a ballar a Joanet tota una colla de noies, caminant des d'Arbúcies. Tornàvem que ja era fosc, i ens feiem llum amb espelmes ficades dins unes paperines perquè no s'apaguessin, i tot el llum ens anava a la cara. Feiem cada ensopagada, i uns tips de riure...

El tracte i coneixença amb els nois era, sobretot, a les sardanes. Sempre ballàvem amb els mateixos. Els pares s'hi posaven molt amb els festejos, i a vegades desgraciaven la vida a les seves filles..."

## A PAGÈS

"Per esbargir-nos anàvem a ballar a Can Sitra, allà hi vaig conèixer el xicot. De sardanes no en ballava, i per cert que

m'agraden molt. Però la primera vegada que em vaig posar en una sardana, es veu que -sense saber-ho- anava a separar dos promesos. Ells no es van deixar anar i jo em vaig quedar tota sola. No n'he ballat mai més.

Les festes d'Arbúcies, per nosaltres, res. No hi havia ni l'enramada dels pagesos. Anàvem -a peu- a la Festa Major de Gaserans. La mare portava el vestit nou en un mocador de fer farcells i ens canviàvem a casa d'uns parents nostres. També havíem anat a Cal Monjo els dilluns de Pasqua, que es rifaven ous i feien ball amb un flabiol i un timbal, i vingia a saltar! A Cal Cucut, també es rifaven ous per Pasqua. Una altra festa era Sant Isidre."

•••••

"Anàvem a ballar a Can Sitra i quan plegaven de Can Sitra anàvem a Cal Xic.

Jo, havia anat al cine al Casino, a baix i a dalt. I al Centre Catòlic a funció. No hi havia gaires distraccions, però eren més maques que ara.

També havíem anat a Cal Monjo a rifar els ous. I seguíem les festes del poble. Cada any el pare ballava la Dansa amb una de les filles. Es feia festa per l'Aplec de la Capella i per Sant Isidre. I la Festa dels Roders, el primer de maig. Llogaven una orquestra i tot. Primer s'anava a missa i després es feien sardanes a la plaça i ball al Casino. Era una festa grossa!"



## CELEBRACIONS FAMILIARS

Les celebracions que van marcant la vida de les persones com el bateig, la comunió i el casament, abans es feien d'una forma molt diferent a l'actual, amb uns costums que avui xocarien força. S'anunciaven els bateigs amb un tritlleig festiu de campanes que ajuntava tota la canalla a la sortida de l'església. Tots els nens i nenes acompanyaven la família cap a la casa tot cridant: "És bord, és bord!" I la família els tirava les bateialles -confits, caramels, monedes- perquè ho deixessin de cridar. Quan es casava un vidu o una vídua se'ls feia els "esquellots". Algunes festes populars, com ara els Reis o el Dijous Llarder, han sofert profundes modificacions i d'altres, senzillament s'han extingit. Vejam que ens en expliquen les nostres àvies.

### A LA VILA

"El meu germà el van batejar el dilluns de Pasqua. Jo vaig ser padrina i vaig convidar tota la meva colla. Va ser un bateig de molta canalla, que cridaven "és bord", com era costum i els tiraves confits. Recordo que per dinar van fer arròs i carn amb bolets, i per postres crema amb galetes. I tothom content.

Els casaments es feien molt d'hora. Nosaltres ens vam casar a quarts de sis del matí, per poder marxar amb el cotxe de línia. Era el 1934, a l'hivern i feia un fred... Van fer un esmorzar de carn i botifarres, però sense els nuvis perquè nosaltres ja havíem marxat.

Quan es casava un vidu li feien els esquellots. Hi anava tot el jovent, amb canalla i algun de gran i tot. Tots portaven tapadores, llaunes i cassoles i les picaven ben fort. Feien una fressa... I que no paraven fins que els convidaven a vi i galetes. Podia durar dies, allò"

"El bateig es feia als quinze dies d'haver nascut la criatura. Tota la canalla anava a recollir les bateialles cridant: "És bord". I no tothom s'ho prenien bé. Una vegada em va venir una meva neboda ben xopa i amb uns plors. "Què ha passat?" li vaig dir. Es veu que cridava amb molta afició i li van tirar tota una galleda d'aigua a sobre. Encara que els casaments es feien a primera hora, a mi em van obligar a casar-me a les onze. Em van arreglar l'altar de les Filles de Maria i em vaig casar allà. El convit es solia fer a casa, i si no s'hi cabia, s'anava a Can Natzaret (al carrer del Vern, que també havia estat la seu de la Societat de Roders) que feien menjars. De viatge de nuvis vam anar a Barcelona, que hi teníem família, i amb el que vam estalviar de la fonda ens hi vam poder estar tres setmanes.

Recordo uns esquellots molt cèlebres. Es van casar un vidu i una vídua ja grans, i com que no van voler afluixar la convidada -potser perquè tenien prou necessitat- els esquellots van durar una setmana. Al final l'avi Tuta va treure una



samal de vi i uns gots al carrer, perquè no amoïnèssin més aquells pobres nuvis. Ningú va voler beure, però es van acabar els esquellots.

A moltes cases es feia la mort del porc i es convidava la família i els veïns a sopar. Recordo una casa que eren tants convidats que van haver de comprar les botifarres perquè no n'hi havia prou per a tothom.

La vigília dels Reis tota la canalla els anàvem a esperar. Portàvem una canya amb una bomba i una espelma a dintre, i anàvem Carretera amunt i Carretera avall cantant "Els tres reis de l'Orient". Tot plegat per no veure'ls. Ens feien creure que anaven molt carregats, i, com que estaven molt cansats, no arribarien fins que fòssim a dormir"

### A PAGÈS

"Quan em vaig casar, la mare va portar pollastres i conills a Can Josep Planas -una casa que feien menjars- i vam fer el tiberi allà.

Vam sortir a primera hora amb el cotxe de la Companyia i vam anar a Barcelona. Jo no hi havia estat mai. En tornar del viatge vam anar a viure a una casa del poble que tenia una entrada plena de pedres que costava molt d'escombrar.

Recordo que el Dijous Llarder feiem berenades als prats del Congost, menjàvem truita i feiem "botabotelles" (fer tombarrelles). Per la mort del porc convidàvem gent de les cases veïnes.

Els Reis  
La Mort del porc

Fotos: AHMA



La Lurdes, dependenta d'una fleca d'Arbúcies, m'ha fet una pregunta, i era:

Vostè recorda, a partir de quan es va deixar de pesar el pa?...

La resposta va fer que jo li fes una altra pregunta, la d'ella, degut a la seva juvenesa, innocent. La meva ja amb una mica de mala intenció, i tot per culpa d'un rètol que hi ha a la fleca que diu així:

**AQUÍ SOM MOLT ANTICS ENCARA FEM I COEM EL PA ARTESANAMENT COM ES FA DES DE SEGLES**

Escolta maca si treus aquest rètol d'aquí t'explicaré el que em preguntes, perquè el que diu aquí no és cert.

La noia va quedar tota parada, mantingué els seus tretze, inclús va enrogir de galtes una mica, al final li vaig haver d'explicar el perquè.

Avui, els llevats ja són més químics que no pas naturals. La forma de pastar, no podrà ser mai a mà com era, fet amb mans artesanes, com en temps en que en Pep dels trons i la dona que l'acompanyava que

l'anomenaven la Pollina, per cinc cèntims feia ploure tot el que feia falta. Records d'infantesa, és que sempre paraven als últims graons de la Costa, "la baixada de la Plaça" davant de la casa de Can Nadal el que llavors era una casa de vetesifils que es deia Can Quim, amb una ampolla de vi al costat.

El que no he sabut mai es quan instaven al cel que plugués, si el que volien que caigués era aigua o vi.

Cal tornar al pa... Per mi el més principal. La llenya!

En temps. Era una cosa molt normal veure un reguitzell de dones una rera l'altre carregades amb feixos de branques de pi o de bruc i que tothom en deia feixines, pujar per la carretera amunt, totes anaven a parar a casa d'algun forner per escalfar el forn, que un cop calent, seria netejat de carbonet i cendra que hi quedava, per més tard posar el pa, que ja havia fet el seu procés d'envel·liment.

Anys més tard algú va inventar el forn, que va dir-se d'escopeta, que consistia en un revoltó, el

qual en lloc d'escalfar el forn per la boca on es ficava el pa, a la flama se li feia donar diverses voltes per sobre del dit revoltó escalfant-lo per fora. D'aquesta manera el forn podia estar sempre net i calent, tant com fes falta, això és, per fer més d'una fornada al dia. Segur que avui, els forns de gas i els d'olis pesants empen el mateix sistema, si fa no fa, que parlo una mica més amunt.

I una pregunta mereix una resposta concreta. En acabar la guerra, no calia pesar el pa, doncs quasi pot dir-se que no n'hi havia. En normalitzar-se la qüestió de la farina, el mal ja estava fet, i ni uns ni altres s'han cuidat de posar remei a la qüestió, que no se sap a qui beneficia si al forner o als que, si volem menjar pa, hem de anar a buscar una peça que en diuen de mig quilo però que sols fa 400 grams, això comptant amb l'honestetat del Sr. forner, que podria molt ben ser que alguna peça no arribi a fer el pes que hauria de fer o que diuen que ha de fer... Val més que hi clavem un clau ben llarg que no es fes massa soroll, hi ha mals que no en volen gaire doncs són molt delicats i la malaltia s'allarga massa.

Aquesta memòria meva, sempre em fa recordar coses de les que no en tinc notícia fins que tinc d'usar-la.

Mentre vaig ser un noi de 8-9 anys, la meva feina diària era la d'anar a buscar el pa per berenar al meu pare i germans. Puc dir-vos que anava a fer aquesta feina amb alegria, doncs la meva il·lusió era menjar la "torna" pel camí. Aquell tros de barra, per regla general era un crostó, per acabar de fer el pes de quilo i que en tenia tots els gustos i que a cada queixalada cruixia com si fossin borregos de Cardedeu. El que puc assegurar és que de fam no en passava ni de gana tampoc, ja que diuen que la gana és millor que la bona vianda. Però d'il·lusió també es viu, encara que aquesta il·lusió sia un tros de pa pelat..

Aquesta és la contesta que fa un avi, a una pregunta d'una noia, a qui la seva joventut no ha permès conèixer uns temps, que no són com els d'ara però, que també foren benaurats i dintre del que cap feliços.

*Amb molt d'afecte.*  
**Ramon Vergés**

*No recordo haver anat mai a esperar els Reis. A pagès no es feia".*

.....

*"El que podia feia festa pel casori, nosaltres vam fer un bon tiberi. Vam estar tres dies de viatge de nuvis per Santa Coloma i Barcelona. No corrien gaires calers i vaig anar a viure amb els sogres.*

*A casa celebràvem el Dijous Llarder al vespre, quan hi érem tots. La mare feia la truita -cosa que no en solíem menjar- i hi trinxava una mica de botifarra o cansalada, si en tenia.*

*La mort del porc la celebrava només la família, com que ja érem prou gent -Haviem estat nou germans- no convidàvem a ningú més.*

*A casa, sí que ho feiem això d'anar a esperar els Reis. Un s'abrigava amb un llençol hi anava un tros avall. Llavors l'anàvem a "recibir" i era el rei que pujava. Acabat s'amagava i a nosaltres ens feien anar a dormir. "Si no, no us passaran res", deien. I sabeu què passaven? El dinar de l'endemà: un conill, un paquet d'arròs, una rajola de xocolata... I el tíó poc que cagava a casa, érem massa canalla."*

DANIEL MARTÍ  
JOAN ILLA

## SABEU QUE?...

(Notes arbucienques sobre la guerra del francès).

El dia 7 de juny de 1809, diada de Corpus, les tropes franceses provinents de Vic que anaven a reforçar el setge de Girona, invadiren i saquejaren la vila d'Arbúcies.

Durant el segon semestre de 1809 les tropes espanyoles d'operacions a Catalunya, comandades pels generals O'Donell i Sarfiel, ocuparen la nostra vila, el que facilità la presència de gran nombre d'expatriats fugitius dels francesos, provinents de la plana de Vic, de Girona i Santa Coloma.

L'any 1810, caiguda de Girona, dominada Vic i assetjat el castell d'Hostalric, que caurà el 12 de maig, Arbúcies veurà una gran mortandad i la fugida de la població supervivent vers la Vall de Santa Fe i altres indrets del Montseny. En conseqüència la vila serà ocupada novament, el mes de febrer, pels francesos, en esdevenir un important nus de comunicacions entre Vic i Girona.

J. MANUEL RUEDA



# HERBES REMEIERES DEL MONTSENY I (II)



Presentem ara la segona part d'aquest interessant recull realitzat pel Dr. Xavier Burcet, que vàrem iniciar en el darrer número de PERXADA. En aquesta segona part l'autor ens presenta 20 espècies d'herbes amb propietats salutíferes actualment en desús.



Lledoner

## LLEDONER (*CELTIS AUSTRALIS*)

Arbre que arriba als 20 metres d'alçada de color verd-gris, amb escorça llisa i fulles asimètriques allargades, acabades en punta. El seu fruit és el lledó, que té una forma semblant al pèsol i és comestible quan és madur. Les seves fulles s'empren com a antilipemiant (abaixar el colesterol).

## CELIDÒNIA (*CHELIDONIUM MAJUS*) HERBA D'ORENETES, HERBA DELS ULLS, HERBA BERRUGUERA

Es feia servir la saba (grog) per cremar les berrugues, amb bons resultats, és una herba molt abundant.

## ESBARZER (*RUBUS FRUTICOSUS*) BARDISSA, ROMEGUERA, BARDER, MORILLERA

Encara en ús en alguna masia (s'empren les parts tendres en infusió) com a desinfectant, glopeig per al coll i genives, alteracions venoses, varices, etc.

## GERD (*RUBUS IDAEUS*) GERD o GERDÓ

Idèntic a l'anterior.

## ROSER SALVATGE (*ROSA CANINA*) ROSER SALVATGE, ROSER BOSCA, GAVARRERA

Pel seu contingut en taní, és astringent, però és el fruit amb més Àcid Ascòrbic o Vitamina C, és molt freqüent però poc coneguda.

## SERVER DE CAÇADOR (*SORBUS AUCUPARIA*) SERVER DE CAÇADOR, MOIXERA DE GUILLA

A part de emprar-se per a la realització de delicioses confitures, el fruit sec mastegat té propietats antisèptiques: per al mal de gola, genives, etc.

## ESPÍ BLANC (*CRATAEGUS MONOGYNA*) ARÇ BLANC, ESPINALB, CIRERER DE PASTOR

Arbust de fins a 2 metres, amb espines i flors blanques. Com a sedant s'usen i recullen molt en el Montseny tant les flors a la primavera com les fulles, en infusió. Té efectes sedants i serveix com a



Espí blanc

tònic circulatori, antiespasmòdica (còlics). Pels voltants d'Arbúcies encara es recull al principi de la primavera (moment de la floració) i s'assequen ràpidament flors i fulles.

## VULNERÀRIA (*ANTHYLLIS VULNERARIA*)

Herba que s'usava tòpica sobre la pell en cremades i com a desinfectant local, en llagues i ferides (ara en desús). A Alemanya s'empra com a depuratiu.

## MAGRANA (*PUNICA GRANATUM*)

S'empra la pell com a vermífuga (pels cucs i paràsits) degut a les substàncies alcaloides i tànniques que conté. Antigament s'usava molt, juntament amb les llavors de carabassa)





Brugarola

**TARONGER AMARG**  
(*CITRUS AURANTIUM*)  
TARONGER AMARG,  
TARONGER AGRE

Usada la seva escorça seca en infusió com a tònic per a l'estòmac. De les seves flors es fa l'aigua del Carme i en infusió té efectes sedants.

**FONOLL**  
(*FOENICUM VULGARE*)

Usat com a diürètic i carminatiu (flatulències) i per alleugerir les males digestions.

**ANGÈLICA**  
(*ANGELICA ARCHANGELICA*)

Estimula la secreció del suc gàstric (estòmacs delicats).

**PRIMAVERA**  
(*PRIMULA VERIS*)

Usada junt a les violes com a mucolítica.

**BRUGAROLA**  
(*CALLUNA VULGARIS*)  
BRUGAROLA, BRUGA, XIPRELL

Arbust de fulles petites i imbricades en quatre rengleres. La seva flor, de



Hisop

color rosat, apareix a finals d'estiu. S'usa com a diürètic i antiinflamatori. Actualment és encara molt apreciada pels pagesos, que la van a buscar cada cop més amunt (en perill de desaparèixer).

**ARBOÇ**  
(*ARBUTUS UNEDO*)

A part de la confitura feta amb els fruits, l'escorça o les seves fulles s'usaven contra la diarrea o les infeccions d'urina.

**ORENGA**  
(*OREGANO VULGARIS*)

Es fa servir com a digestiu, és aromàtica.

**HYSOP**  
(*HYSOPUS OFFICINALIS*)

Pràcticament desapareguda, tant sols l'he pogut localitzar en alguna masia on la usen com a pectoral o balsàmica. És molt aromàtica, i amb flors blau fosc en espiga, que atreu molt a les abelles. També la cerquen per confeccionar la ratafia.

**GALCERA**  
(*RUSCUS ACULEATUS*)  
CIRERER DE BETLEM, BRUSC,  
BOIX MARÍ



Galcera

Antigament s'usava com a aperitiu i diürètic. Actualment els laboratoris farmacèutics, extreuen de les seves arrels uns components medicinals molt efectius per a la circulació. Es ven en forma de comprimits o bé de crema per a les cames.

**HERBA DEL TRAÏDOR**  
(*PRUNELLA GRANDIFLORA*)

Herba molt freqüent, molt usada com a vulnerària en acció directa sobre la pell. S'empra en forma d'ungüent o oli o bé en infusió i glopeig (molt apreciada al nord d'Europa).

**BUIXOL**  
(*ANEMONA NEMOROSA*)

Herba de 6 a 30 cm, amb fulles en forma palmar ovalades. Les seves flors són de color blanc, viu en boscos humids.

XAVIER BURCET I DARDÉ  
METGE



# EL VELL I EL BAR

Ja li deia la seva mare fa molt de temps. Bé, això de molt de temps no era massa exacte. Era part d'una conversa -potser mil·lenària entre mares i fills de tots els temps- i que sonava a la memòria de l'Home Vell del Bar com una referència apresada des de sempre.

"Això de la política és una comèdia."

"Això de la comèdia és pura política"

"La merda de la muntanya no fa pudor"...

"Totes les gràcies teniu senyora : dro-pa, farta, i dormidora " I...

"Això és així mateix, ja t'ho pots mirar des d'allà on vulguis. Bé, exactament no va saber mai què volia dir la seva mare amb aquest poti-poti de dites com un pica pica de tites tites, però de fet li havia servit prou com per intervenir amb un cert rigor quan el silenci no és més que una petita traidoria.

Perquè recordades així,...Una seguida de l'altra...podrien arribar a adquirir un significat una mica jeroglífic i fins i tot incompreensible, desenganyem-nos-en ! Però agafades d'una en una abasten pràcticament la totalitat del contingut de totes les converses.

Arribat aquest punt, L'Home va tornar a somriure d'aquella manera tan peculiar seva de vell burleta, i va continuar caminant cap al bar.

La tarda complia al peu de la lletra amb tots els ingredients de tardor acabada d'enyorar com un temps de joventut perduda.. La riera també complia, amb detall, la metàfora preferida del vell : Era el camí obligat per milers i milers de poltres, tots amb la pell terrosa, tots amb les crines blanques i tots absolutament desbocats, fugint. Fugint... d'una esplèndida tempesta que explota, semblava, dins el mateix úter d'una euga Reina.

I el Bar era ben buit. El cambrer, curiosament ni va fer el més menut moviment quan ell va entrar. S'estava mirant la tele -va confessar més tard -I què miraves ? - No ho sé -... Quin panorama!

Ara que tot estava en calma més presa li va agafar al vell per acabar-se el perfum, abans fins i tot de demanar-lo. No es va entretenir -ni ell ni el cambrer- a encetar cap conversa. En tenien prou amb tot plegat. Fins la cla-

ror del local semblava construïda per menys llums, els marbres de les taules tenien alguna cosa de llosa caiguda i sense inscripcions, i un solitari fabricant de boira mig s'amagava darrera un cigar recargolat.

Mentre demanava el cafè amb anís, amb una mà ferma però pausada s'anava treient les monedes. Una a una, i mirant-se-les molt bé encara que dissimulant la vista poc precisa.

Damunt el taulell de la barra un diari descansava la notícia d'un matrimoni que havia abusat, presumptament, dels seus propis fills. El periodista, anhelant de pulitzers impossibles havia salvat una de les frases del seu comentari d'una taca, presumptament, de cafè amb llet, que deia..."Cosos innobles en un context de misèria moral espantosa."

I va ser llavors que pensà que les paraules, el llenguatge, desapareix com si fos una terra erma. Tot es diu amb un tot sense saber-ho tot.

I qui és que l'importa ? A qui l'importa el contingut de qualsevol blasfèmia? Què realment trontolla quan una aparent barbaritat se'ns fa present amb una distància extremadament breu. Veïna. Sol·lícita. Coneguda des de sempre. Una distància de dimensions tan humanes com els vint centímetres ho són de la cigala. ( En el millor dels

casos...)

I tot esdevé llenguatge que desapareix com si fos una terra erma !

I el Vell tornà a somriure d'aquella manera seva tan burleta com simpàtica. S'acabà la beguda i va sortir al carrer...Al seu carrer de cada dia, de cada vespre, de cada migdia des de feia ja un piló d'anys. Ja ni s'enrecordava de quan va arribar al poble...Ni ganes en tenia.

Tot pensatiu - diguèssim com en les pel·lícules - li va venir una idea que també tenia arraconada des de feia no sé quan de temps. Escriure, escriure quatre bajanades, no sé, potser tan sols deixar constància dels quatre refranys de la mare...No sé, potser així li vindrien tots els altres temes i podria deixar una herència pòstuma. Si, això estaria bé, fer un escrit com si es tractés d'un testament a...un descendent desconegut. Ben pensat no deixava de ser una idea prou romàntica. Així és que es posà a la feina, i esdevingué per un instant com una terra erma. Ha ha ha...

CARLES BLAY





